

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΓΟΡΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ : ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ**

ΟΔΗΓΙΕΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ

ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ

ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

EU-SILC 2003

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2003

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	Σελ.
1. Γενικά	5
2. Νομική βάση.....	5
3. Σκοπός της έρευνας.....	5
4. Κάλυψη.....	6
5. Σχεδιασμός της έρευνας.....	6
II. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΟΥΣ	
1. Ερωτηματολόγια και λοιπά έντυπα.....	7
2. Τρόπος συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων.....	7
3. Τεχνική της συνέντευξης.....	8
III. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ	
1. Κατοικία του νοικοκυριού.....	8
2. Νοικοκυριό.....	8
3. Μέλη του νοικοκυριού.....	9
4. Εισόδημα.....	10
5. Πηγές εισοδήματος.....	10
6. Περίοδοι αναφοράς.....	11
IV. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ	
ΜΗΤΡΩΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ	
1. Γενικά.....	12
2. Τρόπος συμπλήρωσης	12
2.1 Εντοπισμός της κατοικίας.....	12
2.2 Αποτελέσματα συνέντευξης νοικοκυριού.....	13
ΜΗΤΡΩΟ ΜΕΛΩΝ	
1. Γενικά.....	13
Α. Βασικά χαρακτηριστικά και σημερινό καθεστώς μελών.....	13
Β. Φροντίδα παιδιών ηλικίας μέχρι 12 ετών.....	15
Γ. Στοιχεία κοινωνικής ασφάλισης	16
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ	
1. Γενικά.....	17
2. Τρόπος συμπλήρωσης	17
Στοιχεία κατοικίας.....	17
Αντιλήψεις και απόψεις για την περιοχή της κατοικίας.....	18
Ιδιόκτητες, ενοικιαστές που καταβάλλουν ενοίκιο σε τιμή χαμηλότερη από αυτήν της περιοχής ή που η χρήση της κατοικίας τους παρέχεται δωρεάν	19
Ενοικιασμένη κατοικία.....	19
Ιδιόκτητη ή ενοικιασμένη κατοικία.....	20
Μη χρηματικά αγαθά.....	20
Οικονομική κατάσταση.....	21
Χρήση δημοσίων κοινωνικών υπηρεσιών.....	22
Εισόδημα ατόμων <16 ετών.....	22

	Σελ.
Κοινωνική βοήθεια	23
Εισόδημα από ενοίκια.....	23
Οικογενειακά επιδόματα και παροχές.....	24
Παροχή βοήθειας σε /και από τρίτους.....	25
Εισοδήματα σε είδος	26
Διάρκεια και ημερομηνία συνέντευξης	26

ΑΤΟΜΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Γενικά.....	27
2. Τρόπος συμπλήρωσης	27
Δημογραφικά στοιχεία.....	27
Εκπαίδευση.....	27
Υγεία.....	27
Τρέχουσα ασχολία.....	28
Χαρακτηριστικά κύριας εργασίας (Τελευταίας ή σημερινής).....	29
Χαρακτηριστικά κύριας εργασίας.....	31
Ιστορικό εργασίας.....	32
Εισόδημα μισθωτών.....	33
Παροχή αυτοκινήτου της επιχείρησης.....	35
Άλλες παροχές σε είδος.....	36
Εισόδημα από αυτοαπασχόληση.....	36
Εισόδημα από επενδύσεις.....	39
Ιδιωτικές συντάξεις.....	39
Επιδόματα κοινωνικής προστασίας.....	40
Επιδόματα ανεργίας/επαγγελματικής επιμόρφωσης.....	40
Συντάξεις	41
Συντάξεις – βοηθήματα από τον / τη σύζυγο.....	41
Επιδόματα – βοηθήματα ασθενείας.....	42
Συντάξεις – επιδόματα / βοηθήματα αναπηρίας / ανικανότητας.....	42
Εκπαιδευτικές παροχές.....	43
Φόροι εισοδήματος.....	43
Προστασία δικαιωμάτων και έννομων αγαθών	45
Διάρκεια και ημερομηνία συνέντευξης.....	45
Έλεγχος και αποστολή υλικού από τις Υ.Σ.Ν. στην Κ.Υ.	45

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΓΕΝΙΚΑ

Η Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης (European Union - Statistics on Income and Living Conditions, στο εξής EU-SILC) είναι μέρος ενός κοινοτικού στατιστικού προγράμματος, στο οποίο συμμετέχουν όλες οι χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η οποία αντικαθιστά, από το 2003, το Ευρωπαϊκό Πάνελ Νοικοκυριών (European Community Household Panel, ECHP).

Βασικός στόχος της έρευνας είναι η μελέτη, σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, των συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών σε σχέση, κυρίως, με το εισόδημά τους. Η έρευνα πρόκειται να αποτελέσει την πηγή αναφοράς των συγκριτικών στατιστικών για την κατανομή του εισοδήματος και τον κοινωνικό αποκλεισμό σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η έρευνα αποτελείται από δύο μέρη (συνιστώσες), τη συγχρονική (cross sectional) και τη διαχρονική (longitudinal) συνιστώσα. Η συγχρονική συνιστώσα της έρευνας αναφέρεται σε μια δεδομένη χρονική στιγμή ή περίοδο, ενώ η διαχρονική αναφέρεται στις αλλαγές, που παρουσιάζονται σε ατομικό επίπεδο σε χρονικό διάστημα τριών ή τεσσάρων ετών.

Η συγκρισιμότητα των στοιχείων επιβάλλει σε όλες τις χώρες-μέλη, κατά το σχεδιασμό και την κατάρτιση των ερωτηματολογίων, να ληφθούν υπόψη οι οδηγίες και τα ερωτηματολόγια της Eurostat, αφού προσαρμοστούν στις ιδιαιτερότητες της κάθε χώρας.

2. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Η παρούσα έρευνα (EU-SILC 2003) διενεργείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών, βάσει συμβολαίου που έχει προσυπογραφεί από την Commission (Eurostat) και την ΕΣΥΕ στα πλαίσια διμερούς συμφωνίας. Τα επόμενα κύματα της έρευνας θα διενεργηθούν σύμφωνα με τον προς ψήφιση Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

3. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σκοπός της έρευνας είναι να διερευνηθούν ορισμένα κοινωνικο-οικονομικά μεγέθη, που επηρεάζουν τις συνθήκες διαβίωσης του πληθυσμού, ώστε η Χώρα μας να είναι σε θέση να υπολογίσει και να καταρτίσει τους διαρθρωτικούς δείκτες κοινωνικής συνοχής και να παράγει συστηματικές στατιστικές σχετικά με το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών σε εθνικό επίπεδο.

Τα στοιχεία που θα προκύψουν από την έρευνα θα χρησιμοποιηθούν για να μελετηθούν οι εισοδηματικές ανισότητες, οι ανισότητες στις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών, η φτώχεια και ο κοινωνικός αποκλεισμός και άλλα παρόμοια φαινόμενα. Οι δείκτες κοινωνικής συνοχής βοηθούν, επίσης, στη διαμόρφωση και στην άσκηση της κοινωνικής πολιτικής της Χώρας μας. Κυριότεροι δείκτες κοινωνικής συνοχής είναι η φτώχεια πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (στις οποίες δεν περιλαμβάνονται οι συντάξεις γήρατος και χηρείας), η φτώχεια πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (στις οποίες περιλαμβάνονται οι συντάξεις γήρατος και χηρείας), η εισοδηματική ανισότητα (S80/S20), η μισθολογική διαφορά μεταξύ των φύλων κλπ.

Για το σκοπό αυτό συγκεντρώνονται στοιχεία για το νοικοκυριό, γενικά, αλλά και για τα μέλη του νοικοκυριού, ειδικότερα, που αφορούν:

- στο εισόδημα από οποιαδήποτε πηγή και αν προέρχεται (*εργασία, περιουσία, κοινωνικά επιδόματα κλπ.*)
- στην απασχόληση
- στις συνθήκες στέγασης (*ποιότητα κατοικίας, ανέσεις κλπ.*)
- στο επίπεδο εκπαίδευσης και

- στην κατάσταση της υγείας των μελών του νοικοκυριού

4. ΚΑΛΥΨΗ

Η έρευνα καλύπτει όλα τα ιδιωτικά νοικοκυριά της Χώρας με τα μέλη τους, ανεξάρτητα από το μέγεθος ή οποιαδήποτε οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά τους.

Εξαιρούνται από την έρευνα:

- Οι συλλογικές κατοικίες, όπως π.χ. ξενοδοχεία, πανσιόν, νοσοκομεία, γηροκομεία, στρατόπεδα, αναμορφωτήρια κλπ. Συλλογικές κατοικίες θα θεωρηθούν και τα νοικοκυριά που παρέχουν στέγη με διατροφή σε άνω των πέντε τροφίμους.
- Τα νοικοκυριά με μέλη ξένους υπηκόους, που υπηρετούν σε ξένες διπλωματικές αποστολές.

5. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα είναι δειγματοληπτική, με τον σχεδιασμό *rotational integrated design*, που επιλέχτηκε ως ο πλέον κατάλληλος για ενιαία συγχρονική και διαχρονική έρευνα. Η τελική δειγματοληπτική μονάδα είναι το νοικοκυριό. Οι μονάδες ανάλυσης είναι τα νοικοκυριά και τα μέλη τους.

Η διαχρονική δομή του δείγματος είναι τέσσερα εναλλασσόμενα υπο-δείγματα (panels), καθένα από τα οποία είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού και διάρκειας τεσσάρων χρόνων. Για κάθε δύο διαδοχικά χρόνια θα υπάρχει μερική επικάλυψη (75%) των panels. Κάθε χρόνο ένα panel θα εγκαταλείπει το δείγμα και ένα νέο panel θα επιλέγεται. Το σχήμα εναλλαγής θα αρχίσει από τον πρώτο χρόνο (2003). Για να υπάρξει πλήρες δείγμα τον πρώτο χρόνο της έρευνας, τα τέσσερα panels θα αρχίσουν ταυτόχρονα. Για τη διαχρονική συνιστώσα του EU-SILC, τα άτομα που θα επιλεγούν αρχικά θα ερευνηθούν για περίοδο τεσσάρων χρόνων ίση με την διάρκεια του κάθε panel.

Το μέγεθος του δείγματος της έρευνας EU-SILC έχει προσδιοριστεί σε 8000 περίπου νοικοκυριά, ώστε να επιτευχθεί το “ελάχιστο αποτελεσματικό μέγεθος δείγματος” των 4750 και 3500 νοικοκυριών για τη συγχρονική και διαχρονική συνιστώσα της έρευνας, αντίστοιχα, όπως ορίζει ο κανονισμός της Eurostat. Ο προσδιορισμός αυτός του δειγματικού μεγέθους στηρίχθηκε σε πρόβλεψη ποσοστού ανταπόκρισης τουλάχιστον 75% και τιμής design effect ίσης περίπου με 1.3.

Η έρευνα EU-SILC βασίζεται σε δισταδιακή στρωματοποιημένη δειγματοληψία νοικοκυριών από πλαίσιο δειγματοληψίας, που έχει δημιουργηθεί με βάση τα στοιχεία της Απογραφής Πληθυσμού του 2001 και καλύπτει πλήρως τον πληθυσμό αναφοράς.

Ο σχεδιασμός της δειγματοληψίας περιλαμβάνει δύο επίπεδα στρωμάτωσης:

- (i) Το πρώτο επίπεδο είναι γεωγραφική στρωμάτωση που βασίζεται στην διαμέριση της Χώρας στις Υπηρεσίες Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΥΠΑ), που αντιστοιχούν στο Ευρωπαϊκό επίπεδο διαμέρισης NUTS II, ενώ τα δύο μεγάλα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης συγκροτούν χωριστά γεωγραφικά στρώματα.
- (ii) Το δεύτερο επίπεδο στρωμάτωσης είναι η ταξινόμηση των οικισμών, μέσα σε κάθε ΥΠΑ, σε τέσσερις κατηγορίες ασκότητας σύμφωνα με το μέγεθος του πληθυσμού τους. Η στρωμάτωση δύο μεγάλων πολεοδομικών συγκροτημάτων έγινε κατά απογραφικές εποπτείες.

Το δείγμα των ιδιωτικών νοικοκυριών επιλέγεται σε δύο στάδια. Στο πρώτο στάδιο ένα τυχαίο δείγμα μονάδων επιφανείας (κατοικημένων γεωγραφικών περιοχών που περικλείονται από φυσικά ή τεχνητά όρια) επιλέγεται με συστηματική δειγματοληψία από κάθε τελικό στρώμα με πιθανότητα επιλογής της κάθε μονάδας, αναλογική του αριθμού ιδιωτικών νοικοκυριών που αυτή περιέχει. Στο δεύτερο στάδιο ένα συστηματικό τυχαίο δείγμα ιδιωτικών νοικοκυριών επιλέγεται, με δεδομένο δειγματοληπτικό κλάσμα, από το σύγχρονο πληθυσμό νοικοκυριών (με βάση προμέτρηση που γίνεται στο πεδίο) κάθε επιλεγμένης μονάδας επιφανείας.

II. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΟΥΣ

1. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΝΤΥΠΑ

Οι πληροφορίες θα συγκεντρωθούν με τα παρακάτω ερωτηματολόγια/έντυπα:

- Μητρώο Νοικοκυριού (Μ.Ν.)
- Μητρώο Μελών (Μ.Μ.)
- Ερωτηματολόγιο Νοικοκυριού (Ε.Ν.)
- Ερωτηματολόγιο Μέλους (Ε.Μ.)

Επισημαίνεται ότι στο πρόγραμμα εισαγωγής δεδομένων το Μητρώο Νοικοκυριού και το Μητρώο Μελών του νοικοκυριού θα εμφανίζεται ως ένα ερωτηματολόγιο, ενώ στην έντυπη μορφή είναι δύο ανεξάρτητα ερωτηματολόγια.

Στην έρευνα θα χρησιμοποιηθούν και τα εξής βοηθητικά έντυπα:

- Χαρτογραφικό σχεδιάγραμμα της Μονάδας Επιφανείας
- Κατάλογος κατοικιών
- Ενημερωτική επιστολή προς τα νοικοκυριά
- Ειδοποίηση

2. ΤΡΟΠΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ

Οι απαντήσεις που θα δοθούν στα ερωτήματα:

- Καταχωρούνται με έναν από τους κωδικούς που περιγράφονται κάτω από τις στήλες του Μητρώου Μελών
- Σημειώνονται με ένα **X** στο ανάλογο τετραγωνίδιο, όπως π.χ. ερωτήματα με απάντηση *Ναι* ή *Όχι*, ερωτήματα με δύο ή περισσότερες κλειστού τύπου απαντήσεις κλπ.
- Γράφονται αριθμητικά σε φαντρία.
Παράδειγμα: έτος..... |2|0|0|2| ή ώρες... |4|5| ή αριθμός μηνών...|0|8|
Καταγράφονται αριθμητικά, όπως π.χ. το εισόδημα σε ένα φαντρίο ή με την ένδειξη X στην αντίστοιχη εισοδηματική κατηγορία.
Παραδείγματα:
- Μικτό ποσό ..... € | 1200 | ή
- Από 1000 μέχρι κάτω από 3000 € ..... | |2|
- Σημειώνονται στην κενή γραμμή με λέξεις που αποδίδουν την αναλυτική πληροφορία, όπως στο επάγγελμα, στον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας κλπ.
Παράδειγμα: βοηθός λογιστή
- Σημειώνονται με ένα X στο αντίστοιχο τετραγωνίδιο και λεκτικά, όπως στα επιδόματα κλπ.
Παράδειγμα: Άλλες παροχές – επιδόματα, δηλαδή: Επίδομα μητρότητας ανασφαλιστών

Ακόμα υπάρχουν ορισμένα βοηθητικά ερωτήματα τα οποία συμπληρώνονται, ελέγχονται και συσχετίζονται από τον ερευνητή σύμφωνα με τις απαντήσεις που έχει δώσει ο ερευνώμενος σε προηγούμενα ερωτήματα ή κατόπιν προσωπικής διαπίστωσης. Τα ερωτήματα αυτά αποτελούν τον οδηγό του ερευνητή για τη συμπλήρωση άλλων ερωτημάτων.

Τέλος, τα βέλη (→) υποδεικνύουν στον ερευνητή τον αριθμό της επόμενης ερώτησης, με την οποία θα συνεχίσει τη συνέντευξη.

3. ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Η επιτυχία της έρευνας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα του ερευνητή να δημιουργήσει κλίμα εμπιστοσύνης και συνεργασίας με τα μέλη του νοικοκυριού, έτσι, ώστε να συγκεντρώσει τις πληροφορίες που απαιτούνται με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια. Ο ερευνητής πρέπει να καταβάλλει προσπάθεια, ώστε τα μέλη του νοικοκυριού να κατανοήσουν πλήρως τη σημασία που έχει αυτή η έρευνα, για τη Χώρα μας και για τους ίδιους τους ερευνωμένους. Επομένως, πριν αρχίσει την έρευνα στα νοικοκυριά, θα πρέπει να έχει μελετήσει προσεκτικά τις οδηγίες και τα ερωτηματολόγια της έρευνας και να γνωρίζει επακριβώς τι ζητά από το νοικοκυριό και σε τι αποβλέπει η έρευνα.

Επίσης, θα πρέπει να τονίσει ιδιαίτερα ότι τα στοιχεία της έρευνας είναι **ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΑ** σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 3267/56 και 2392/96 και ότι κανείς άλλος δε θα λάβει γνώση αυτών, ότι τιμωρείται αυστηρά ο ερευνητής που τυχόν θα αποκαλύψει πληροφορίες, που αφορούν στο νοικοκυριό και ότι με τα στοιχεία όλων των νοικοκυριών μαζί θα καταρτιστούν διαρθρωτικοί δείκτες που αφορούν στη φτώχεια, στη συνεχιζόμενη φτώχεια στον κοινωνικό αποκλεισμό, στη μισθολογική διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών κλπ., καθώς και συγκεντρωτικοί στατιστικοί πίνακες, που θα εμφανίζουν μέσους όρους των εισοδημάτων και άλλα σχετικά στοιχεία.

III. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Στο τμήμα αυτό αναλύονται οι βασικές έννοιες και ορισμοί που θα χρησιμοποιηθούν στην έρευνα.

1. ΚΑΤΟΙΚΙΑ ΤΟΥ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ

Είναι ένας χώρος από την κατασκευή του χωριστός και ανεξάρτητος, που κτίστηκε ή μετατράπηκε για να καλύψει στεγαστικές ανάγκες ή ακόμα και αν δεν κατασκευάστηκε για το σκοπό αυτό, χρησιμοποιείται ως κύρια κατοικία κατά τη διάρκεια της έρευνας.

Κατοικίες θεωρούνται:

- Μία μονοκατοικία, ένα διαμέρισμα διπλοκατοικίας ή πολυκατοικίας ή συγκροτήματος κατοικιών
- Ένα κατοικούμενο δωμάτιο ή σειρά δωματίων όπου διαμένει το νοικοκυριό
- Μία αποθήκη, καλύβα, παράγκα ή οποιοσδήποτε άλλος στεγασμένος χώρος, που κατά τη διάρκεια της έρευνας χρησιμοποιείται ως κύρια κατοικία.

Δε θεωρούνται κατοικίες:

- Οι χώροι που κατασκευάστηκαν για κατοικία, αλλά χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για άλλους σκοπούς (*επαγγελματική στέγη*), π.χ. διαμερίσματα που χρησιμοποιούνται ως εργαστήρια, ιατρεία κλπ.

2. ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ

Νοικοκυριό είναι ένα άτομο που ζει μόνο του σε μία κατοικία ή μία ομάδα ατόμων συγγενικών ή μη, τα οποία διαμένουν στην ίδια κατοικία και εξασφαλίζουν από κοινό προϋπολογισμό τη διατροφή τους και άλλα είδη που είναι απαραίτητα για τη διαβίωσή τους. Τα μέλη του νοικοκυριού συνεισφέρουν στις δαπάνες της κατοικίας ή επωφελούνται αυτών λόγω μη ύπαρξης εισοδημάτων.

Πιο συγκεκριμένα:

Μονοπρόσωπα νοικοκυριά:

- Ένα άτομο που ζει σε μία κατοικία ή σε ένα δωμάτιο κατοικίας και προμηθεύεται μόνο του τα απαραίτητα είδη για τη συντήρησή του.
- Δύο ή περισσότερα άτομα συγγενικά ή μη τα οποία διαμένουν σε μία κατοικία, αλλά δεν προμηθεύονται από κοινού τα απαραίτητα για τη συντήρησή τους, το καθένα από αυτά έχει την αποκλειστική χρήση ενός τουλάχιστον δωματίου και δε χρησιμοποιούν κάποιον κύριο κοινό χώρο (*καθιστικό, γραφείο - όχι όμως χωλ- κλπ.*).

Πολυπρόσωπα νοικοκυριά:

- Ένα ζευγάρι μόνο του ή γονείς με τα παιδιά τους ή ένας από τους γονείς με τα παιδιά του.
- Ένα ζευγάρι με ή χωρίς παιδιά, οι γονείς του ζευγαριού και η εσωτερική οικιακή βοηθός, αν υπάρχει και προτίθεται να παραμείνει για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 6 μηνών.
- Δύο ή περισσότερα άτομα, όχι απαραίτητα συγγενικά μεταξύ τους, τα οποία διαμένουν σε μία κατοικία και προμηθεύονται από κοινού τα είδη που είναι απαραίτητα για τη διαβίωσή τους.
- Μία οικογένεια με έναν έως πέντε -το πολύ- οικοτρόφους.

3. ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ

Τα άτομα που αποτελούν το νοικοκυριό καλούνται μέλη του νοικοκυριού. Αυτά μπορεί να διαμένουν συνήθως στο νοικοκυριό ή να απουσιάζουν προσωρινά από αυτό.

Άτομα που συνήθως διαμένουν στο νοικοκυριό θεωρούνται τα άτομα που κατά το χρονικό διάστημα των τελευταίων 6 μηνών πέρασαν τις περισσότερες ώρες της ημέρας και της νύκτας στο συγκεκριμένο νοικοκυριό.

Άτομα που προσωρινά απουσιάζουν από το νοικοκυριό, είτε βρίσκονται σε άλλο ιδιωτικό νοικοκυριό είτε σε συλλογική κατοικία (π.χ. νοσοκομείο, γηροκομείο κλπ.), θα θεωρηθούν μέλη και θα καταγραφούν ως μέλη του νοικοκυριού, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται πιο κάτω.

Μέλη του νοικοκυριού θεωρούνται και καταγράφονται στο Μητρώο Μελών του Νοικοκυριού οι παρακάτω κατηγορίες ατόμων:

1. **Συγγενικά άτομα που συνήθως διαμένουν μαζί** (άγαμα και έγγαμα παιδιά, γονείς υπευθύνου, εγγόνια, άλλοι συγγενείς, κλπ.) και συνεισφέρουν στις δαπάνες της κατοικίας ή επωφελούνται αυτών λόγω μη ύπαρξης εισοδημάτων (ανήλικα παιδιά, άτομα που δεν έχουν εισόδημα κ.α.).
2. **Μη συγγενικά άτομα που συνήθως διαμένουν μαζί** (σύντροφοι κλπ.) και συνεισφέρουν στις δαπάνες της κατοικίας ή επωφελούνται από αυτές λόγω μη ύπαρξης εισοδημάτων (ανήλικα παιδιά, άτομα που δεν έχουν εισόδημα κ.α.).
3. **Άτομα (μέχρι 5) που συγκατοικούν σε μία κατοικία ως ενοικιαστές** και συνεισφέρουν στις δαπάνες της κατοικίας ή επωφελούνται αυτών λόγω μη ύπαρξης εισοδημάτων και είτε κατά τη διάρκεια της έρευνας δεν έχουν αλλού μία μόνιμη και κύρια κατοικία είτε προτίθενται να διαμείνουν στο νοικοκυριό για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των έξι (6) μηνών.
4. **Φιλοξενούμενοι του νοικοκυριού**, συγγενείς ή μη, που συνεισφέρουν στις δαπάνες της κατοικίας ή επωφελούνται αυτών λόγω μη ύπαρξης εισοδημάτων και είτε κατά τη διάρκεια της έρευνας δεν έχουν αλλού μία μόνιμη και κύρια κατοικία είτε προτίθενται να διαμείνουν στο νοικοκυριό για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των έξι (6) μηνών. Φιλοξενούμενοι, που δε θα παραμείνουν στο νοικοκυριό για περισσότερο από έξι μήνες από την ημέρα που ήρθαν, δε θεωρούνται μέλη του νοικοκυριού και δεν ερευνώνται.
5. **Βοηθητικό προσωπικό**, που διαμένει στην κατοικία και συνεισφέρει στις δαπάνες της κατοικίας ή επωφελείται αυτών λόγω μη ύπαρξης εισοδημάτων και είτε κατά τη διάρκεια της έρευνας δεν έχει αλλού μία μόνιμη και κύρια κατοικία είτε προτίθεται να διαμείνει στο νοικοκυριό για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των έξι (6) μηνών. Η εξωτερική βοηθός (παραδουλεύτρια) δε θεωρείται μέλος του νοικοκυριού και δεν ερευνάται.
6. **Τα άτομα που απουσιάζουν** για μικρό χρονικό διάστημα (σε διακοπές, για εργασία, σπουδές, κλπ.) και συνεισφέρουν στις δαπάνες της κατοικίας ή επωφελούνται αυτών λόγω μη ύπαρξης εισοδημάτων και κατά τη διάρκεια της έρευνας δεν έχουν αλλού μία μόνιμη και κύρια κατοικία, και αναμένεται να επιστρέψουν στην κατοικία τους σε χρονικό διάστημα μικρότερο των έξι (6) μηνών.
7. **Οι μαθητές/σπουδαστές/φοιτητές/** που σπουδάζουν μακριά από το σπίτι τους και οι **στρατιώτες**, που συνεισφέρουν στις δαπάνες της κατοικίας ή επωφελούνται αυτών λόγω μη ύπαρξης εισοδημάτων, **ανεξάρτητα από το χρονικό διάστημα που προτίθενται να απουσιάσουν και** κατά τη διάρκεια της έρευνας **δεν έχουν αλλού μία μόνιμη και κύρια**

κατοικία, είναι σύντροφοι ή παιδιά μέλους του νοικοκυριού και οι οποίοι συνεχίζουν να διατηρούν στενούς δεσμούς με το νοικοκυριό και θεωρούν ότι αυτή η κατοικία είναι η κύρια κατοικία τους.

8. **Συγγενικά άτομα που απουσιάζουν για μεγάλο χρονικό διάστημα** (π.χ. ναυτικοί, υπάλληλοι σιδηροδρόμων, υπεραστικών λεωφορείων, δημόσιοι υπάλληλοι εκτός έδρας κλπ.) που συνεισφέρουν στις δαπάνες της κατοικίας ή επωφελούνται αυτών λόγω μη ύπαρξης εισοδημάτων, θεωρούνται μέλη του νοικοκυριού, **ανεξάρτητα από το χρονικό διάστημα** που απουσιάζουν, και κατά τη διάρκεια της έρευνας **δεν έχουν αλλού μία μόνιμη και κύρια κατοικία**, είναι σύντροφοι ή παιδιά μέλους του νοικοκυριού και συνεχίζουν να διατηρούν στενούς δεσμούς με το νοικοκυριό και θεωρούν ότι αυτή η κατοικία είναι η κύρια κατοικία τους.
9. **Τα άτομα που απουσιάζουν προσωρινά με οικογενειακούς δεσμούς** και βρίσκονται προσωρινά στο νοσοκομείο, γηροκομείο κλπ., που συνεισφέρουν στις δαπάνες της κατοικίας ή επωφελούνται αυτών λόγω μη ύπαρξης εισοδημάτων, έχουν οικονομικούς δεσμούς με το νοικοκυριό και αναμένεται να επιστρέψουν στο νοικοκυριό σε χρονικό διάστημα μικρότερο των 6 μηνών από τη διενέργεια της έρευνας.

4. ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Το εισόδημα είναι μία από τις σπουδαιότερες μεταβλητές της έρευνας, δεδομένου ότι αποτελεί το βασικότερο παράγοντα στη διαμόρφωση των συνθηκών διαβίωσης του νοικοκυριού.

Εισόδημα θεωρείται το σύνολο των απολαβών σε χρήμα ή και σε είδος του ατόμου ή ολόκληρου του νοικοκυριού, που προέρχονται από εργασία ή και άλλες πηγές.

Εισοδήματα θεωρούνται οι μισθοί, οι συντάξεις, τα κέρδη από γεωργικές, κτηνοτροφικές, εμπορικές κλπ. επιχειρήσεις, τα έσοδα από ενοικίαση ακίνητης περιουσίας, από τόκους και μερίσματα, από κοινωνικά επιδόματα κλπ.

Βασικός στόχος της έρευνας είναι ο υπολογισμός του διαθέσιμου εισοδήματος, δηλαδή του εισοδήματος που κατά τη χρονική περίοδο αναφοράς του εισοδήματος (έτος) το νοικοκυριό έχει στη διάθεσή του και το οποίο είναι το σύνολο των καθαρών αποδοχών από όλες τις πηγές εισοδήματος μετά την αφαίρεση των τυχόν παροχών προς άλλα νοικοκυριά. Στο ποσό αυτό πρέπει να προστεθεί και ο φόρος που ενδεχομένως επιστράφηκε και αφορούσε στην εκκαθάριση των εισοδημάτων του προηγούμενου έτους. Ως καθαρές θεωρούνται οι αποδοχές μετά την αφαίρεση του φόρου και των ποσών που καταβάλλονται για τις υποχρεωτικές ασφαλιστικές κοινωνικές εισφορές.

Επισημαίνεται ότι στόχο της έρευνας αποτελεί η συλλογή των μικτών αποδοχών από κάθε πηγή, προκειμένου να διερευνηθεί η επίδραση των φόρων στην ανακατανομή του εισοδήματος.

Για κάθε συνιστώσα του εισοδήματος πρέπει να προσδιορίζεται αν είναι πριν την φορολόγηση ή μετά, πριν τις κοινωνικές εισφορές ή μετά ή και τα δύο, ώστε να υπάρχει η απαραίτητη πληροφορία για το είδος του εισοδήματος που έχει συλλεχθεί.

5. ΠΗΓΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Προκειμένου να υπολογιστεί το διαθέσιμο εισόδημα ζητείται το μικτό και το καθαρό εισόδημα κατά πηγή, για κάθε μέλος 16 ετών και άνω, χωριστά, πληροφορία απαραίτητη για την εκτίμηση των εισοδημάτων που δε δηλώνονται (imputation) και τη μετατροπή των εισοδημάτων από καθαρά σε μικτά και αντίστροφα. Σε επίπεδο νοικοκυριού ζητούνται τα εισοδήματα από ακίνητη περιουσία, τα οικογενειακά επιδόματα, η κοινωνική βοήθεια, καθώς και οι χρηματικές παροχές από και προς άλλα νοικοκυριά. Σε ατομικό επίπεδο ζητούνται τα εισοδήματα από εργασία (αποδοχές από μισθωτές υπηρεσίες ή από αυτοαπασχόληση), επενδύσεις, συντάξεις, καθώς και από πάσης φύσεως κοινωνικά επιδόματα.

6. ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Τα χρονικά διαστήματα, στα οποία αναφέρονται τα διάφορα στοιχεία που ζητούνται κατά την έρευνα, αποκαλούνται **περίοδοι αναφοράς**. Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιούνται οι παρακάτω περίοδοι αναφοράς:

Για την απασχόληση και την ανεργία:

- **Ημέρα διενέργειας της έρευνας** (κύρια ασχολία)
- **2 εβδομάδες**, μετά την ημέρα διενέργειας της έρευνας (δυνατότητα ανάληψης εργασίας)
- **12 τελευταίοι μήνες**, πριν την ημέρα διενέργειας της έρευνας (αλλαγή εργασίας)

Για τα εισοδήματα και τις εισφορές για ασφάλιση:

- **Τρέχων μήνας** (ενοίκιο και τεκμαρτό ενοίκιο κατοικίας)
- **Προηγούμενο ημερολογιακό έτος**, δηλαδή το 2002 (εισοδήματα μισθωτών, αυτοαπασχολουμένων, κοινωνικά επιδόματα, συντάξεις, οικονομική βοήθεια από και προς τρίτους, εισοδήματα από επενδύσεις, φόροι)

Για την υγεία:

- **12 τελευταίοι μήνες**, πριν από την ημέρα διενέργειας της έρευνας (ιατρικές επισκέψεις σε ειδικευμένο γιατρό ή οδοντίατρο).

IV. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

ΜΗΤΡΩΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ

1. ΓΕΝΙΚΑ

Το Μητρώο Νοικοκυριού είναι το πρώτο ερωτηματολόγιο που συμπληρώνεται από τον ερευνητή. Με το έντυπο "Μητρώο Νοικοκυριού" συλλέγονται:

- Το ονοματεπώνυμο του υπευθύνου, η ταχυδρομική διεύθυνση της κατοικίας και ο αριθμός τηλεφώνου του νοικοκυριού (στο εξώφυλλο του εντύπου).
- Πληροφορίες για τη δυνατότητα ή μη εντοπισμού της κατοικίας.
- Το αποτέλεσμα της συνέντευξης με το νοικοκυριό.

2. ΤΡΟΠΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ

Το Μητρώο Νοικοκυριού συμπληρώνεται για κάθε νοικοκυριό από τον ίδιο τον ερευνητή. Στο εξώφυλλο, τόσο του Μητρώου Νοικοκυριού όσο και των υπόλοιπων ερωτηματολογίων της έρευνας, καταχωρείται ο Κωδικός του Νοικοκυριού, που αποτελείται από τρία τμήματα με 10 συνολικά ψηφία. Το πρώτο τμήμα από έξι ψηφία είναι ο Κωδικός της Μονάδας Επιφανείας, το δεύτερο τμήμα από 2 ψηφία είναι πάντα, για την έρευνα του 2003, μηδέν-μηδέν (00) και το τρίτο τμήμα από 2 ψηφία είναι ο αύξων αριθμός του νοικοκυριού μέσα στη Μονάδα Επιφανείας.

Οι πληροφορίες για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου θα πρέπει να δίνονται από συγκεκριμένα μέλη του νοικοκυριού με τη σειρά που ακολουθεί:

- Από τον υπεύθυνο για την κατοικία ή
- Από οποιοδήποτε μέλος ηλικίας 16 ετών και άνω, το οποίο θα είναι το πλέον κατάλληλο για να παράσχει τις πληροφορίες του νοικοκυριού.

2.1 Εντοπισμός της κατοικίας

Ο ερευνητής με τα στοιχεία που διαθέτει από τον Κατάλογο των προς έρευνα νοικοκυριών, δηλαδή την ταχυδρομική διεύθυνση (περιοχή, οδός, αριθμός), θα προσπαθήσει να εντοπίσει την κατοικία του νοικοκυριού που πρόκειται να ερευνηθεί.

Κατά την προσπάθεια εντοπισμού της κατοικίας μπορεί να συμβούν οι πιο κάτω περιπτώσεις:

(α) να εντοπιστεί η κατοικία στη συγκεκριμένη ταχυδρομική διεύθυνση και να είναι εφικτή η επικοινωνία με το νοικοκυριό (κωδικός 11).

Στην περίπτωση αυτή η απάντηση είναι ανεξάρτητη από το αποτέλεσμα που θα έχει η επικοινωνία με το νοικοκυριό, αν δηλαδή το νοικοκυριό συμμετάσχει, αρνηθεί να συμμετάσχει στην έρευνα, αν απουσιάζει προσωρινά, αν δεν μπορεί να συμμετάσχει για λόγους υγείας κλπ.

Όσον αφορά στο νοικοκυριό που θα ερευνηθεί, αυτό θα είναι οποιοδήποτε διαμένει στην κατοικία της συγκεκριμένης ταχυδρομικής διεύθυνσης, κατά τη διενέργεια της έρευνας και ανεξάρτητα από αυτό που αναγράφεται στον κατάλογο των επιλεγμένων νοικοκυριών.

(β) η επικοινωνία με το νοικοκυριό στην κατοικία της συγκεκριμένης ταχυδρομικής διεύθυνσης να μην είναι εφικτή γιατί:

- Η κατοικία δεν μπορεί να εντοπιστεί με τα υπάρχοντα στοιχεία από τον Κατάλογο κατοικιών (περιοχή, οδός, αριθμός) – **κωδικός 21**
- Δεν είναι δυνατή η πρόσβαση στην κατοικία στη συγκεκριμένη ταχυδρομική διεύθυνση λόγω πλημμύρας, χιονιών, μη προσπελάσιμων δρόμων κλπ. – **κωδικός 22.**
- Το κτίριο στη συγκεκριμένη ταχυδρομική διεύθυνση έχει κατεδαφιστεί, χρησιμοποιείται για επαγγελματική χρήση (κατάστημα, επιχείρηση), δευτερεύουσα κατοικία ή η κατοικία είναι κενή λόγω επισκευής, θανάτου των ενοίκων, κλπ. – **κωδικός 23.**

Στην περίπτωση που στη συγκεκριμένη ταχυδρομική διεύθυνση η επικοινωνία με το νοικοκυριό δεν είναι εφικτή, η έρευνα σταματάει και δε συμπληρώνονται τα λοιπά ερωτηματολόγια.

2.2 Αποτελέσματα συνέντευξης νοικοκυριού

Στο Τμήμα αυτό η απάντηση θα καταχωρείται σε σχέση με το αν συμπληρώθηκε ή όχι το Ερωτηματολόγιο του Νοικοκυριού.

Οι κωδικοί που θα καταχωρούνται είναι κατά περίπτωση:

Κωδικός 11: Το Ερωτηματολόγιο Νοικοκυριού συμπληρώθηκε.

Κωδικός 21: Το νοικοκυριό αρνήθηκε να συνεργαστεί.

Κωδικός 22: Το νοικοκυριό απουσιάζει προσωρινά (σε διακοπές, για εργασία, κλπ.). Η απουσία θα πρέπει να διαρκεί όλο το χρονικό διάστημα διενέργειας της έρευνας (3 μήνες).

Κωδικός 23: Δεν είναι δυνατή η επικοινωνία λόγω ασθένειας ή ανικανότητας.

Κωδικός 24: Δεν είναι δυνατή η επικοινωνία για άλλους λόγους (κανείς δε μιλάει την ελληνική γλώσσα, είναι αναλφάβητοι κλπ.)

Στην περίπτωση που καταχωρούνται οι κωδικοί 21, 22, 23 ή 24, η έρευνα σταματάει και το προς έρευνα νοικοκυριό δεν αντικαθίσταται με άλλο.

Επισημαίνεται ότι στην έρευνα **δε γίνονται αντικαταστάσεις** για οποιονδήποτε λόγο (άρνηση, προσωρινή απουσία, αδυναμία επικοινωνίας κλπ.).

ΜΗΤΡΩΟ ΜΕΛΩΝ

1. ΓΕΝΙΚΑ

Το Μητρώο Μελών είναι το δεύτερο ερωτηματολόγιο που συμπληρώνεται από τον ερευνητή, αλλά ουσιαστικά το πρώτο, που συμπληρώνεται από πληροφορίες, που παρέχονται από το ερευνώμενο νοικοκυριό.

Το έντυπο «Μητρώο Μελών» χωρίζεται στα ακόλουθα τρία υπο-τμήματα:

A. Βασικά χαρακτηριστικά και σημερινό καθεστώς μελών, όπου καταγράφονται:

- τα ονοματεπώνυμα όλων των μελών του νοικοκυριού είτε αυτά διαμένουν κατά τη διενέργεια της έρευνας στο νοικοκυριό, είτε απουσιάζουν προσωρινά. Τα μέλη του νοικοκυριού θα καταγράφονται σύμφωνα με τις οδηγίες που έχουν δοθεί στο Τμήμα «III. Βασικές Έννοιες και Ορισμοί» §3. ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ.
- βασικές δημογραφικές πληροφορίες όπως μήνας και έτος γέννησης των μελών,
- πληροφορίες σχετικά με την κύρια οικονομική δραστηριότητα όλων των παρόντων μελών
- πληροφορίες για το αν ο πατέρας, η μητέρα ή ο/η σύζυγος / σύντροφος για καθένα από τα μέλη διαμένουν στο ίδιο νοικοκυριό
- πληροφορίες σχετικά με το αν εγκατέλειψαν κάποια μέλη την υποχρεωτική εκπαίδευση
- τα αποτελέσματα συνέντευξης μέλους και
- η μέθοδος συνέντευξης.

Το τμήμα αυτό αποτελείται από 16 στήλες.

Στήλη 1: Α/α Μέλους

Η καταχώρηση των μελών του νοικοκυριού, με συνεχή αύξουσα αρίθμηση, θα ακολουθεί την εξής σειρά: Υπεύθυνος του νοικοκυριού, σύζυγος/σύντροφος, παιδιά του υπευθύνου ή συζύγου (κατά ηλικία), γονείς του υπευθύνου ή συζύγου, άλλοι συγγενείς, οικιακοί βοηθοί, οικότροφοι και λοιπά μη συγγενικά πρόσωπα.

Στήλη 4: Ημερομηνία γέννησης

Καταχωρούνται, για κάθε μέλος του νοικοκυριού, ο μήνας και τα τέσσερα ψηφία του έτους γέννησής του.

Στήλη 6: Κατάσταση διαμονής

Ένα μέλος του νοικοκυριού θεωρείται ότι απουσιάζει προσωρινά, όταν π.χ. κάποιος είναι ασθενής σε νοσοκομείο, υπηρετεί την θητεία του στο στρατό, είναι κρατούμενος ή υπόδικος, είναι σε άλλη πόλη για εργασία ή εκπαιδευτικό σεμινάριο, είναι σε ταξίδι εργασίας (π.χ. ναυτικός) ή αναψυχής, κλπ. Στις περισσότερες περιπτώσεις ισχύει το χρονικό περιθώριο των 6 μηνών μέσα στο οποίο θα πρέπει να επιστρέψει. Κατ' εξαίρεση άτομα με πολύ στενούς οικογενειακούς δεσμούς καταγράφονται ως μέλη που απουσιάζουν, ανεξαρτήτως χρονικού διαστήματος, αρκεί να μην έχουν αλλού μία μόνιμη και κύρια κατοικία.

Στήλη 7: Κύρια οικονομική δραστηριότητα

Για κάθε μέλος θα δοθεί με μία μόνο απάντηση, που θα αναφέρεται στην κύρια ασχολία του. Η ασχολία ορίζεται από το μέλος που δίνει τις πληροφορίες. Στην περίπτωση που το ερωτώμενο άτομο έχει περισσότερες από μία ασχολίες, π.χ. φοιτήτρια που εργάζεται, θα καταχωρηθεί η ασχολία που το ίδιο το μέλος θεωρεί κύρια. Η απάντηση καταχωρείται, κατά περίπτωση, σύμφωνα με τους κωδικούς 1 - 4.

- **Κωδικός 1 - Εργαζόμενος:** Για όσους έχουν κάποια εργασία από την οποία αποκομίζουν άμεσα ή έμμεσα οικονομικό όφελος. Ως εργαζόμενοι θεωρούνται οι μισθωτοί, ανεξάρτητα από τον τρόπο πληρωμής τους (με μισθό, ημερομίσθιο, σε είδος, με ποσοστά κλπ.), οι μαθητευόμενοι με ή χωρίς αμοιβή, οι επιχειρηματίες που εργάζονται και οι ίδιοι, οι βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση χωρίς αμοιβή. Επίσης, τα άτομα που έχουν διακόψει προσωρινά την εργασία τους, γιατί βρίσκονται σε κανονική ή αναρρωτική άδεια, απεργία κλπ.
- **Κωδικός 2 - Άνεργος :** Για όσους δεν εργάζονται και ζητούν σήμερα μία εργασία (π.χ. επειδή απολύθηκαν, τελείωσε η εργασία που είχαν αναλάβει, έκλεισε η επιχείρηση ή ζητούν εργασία για πρώτη φορά, άτομα που εργάζονται εποχικά, όπως ξενοδοχοϋπάλληλοι, εργάτες γεωργίας, ηθοποιοί κλπ. κατά την περίοδο που δεν εργάζονται (εκτός σεζόν) κλπ).
- **Κωδικός 3 - Συνταξιούχος :** Για όσους λαμβάνουν σύνταξη από την εργασία τους, λόγω ορίου ηλικίας, σύνταξη αναπηρίας από ατύχημα, ασθένειας κλπ. Σημειώνεται ότι **δε θα θεωρηθούν συνταξιούχοι** τα άτομα που λαμβάνουν τη σύνταξη του αποθανόντος συζύγου ή πατέρα, ενώ συνταξιούχοι θεωρούνται όσοι λαμβάνουν πρόωρη σύνταξη.
- **Κωδικός 4 - Μη οικονομικά ενεργός:** Για άλλα μη οικονομικά ενεργά άτομα, όπως εισοδηματίες σε αναμονή συνταξιοδότησης, υποψήφιοι για πανεπιστήμιο/ τεχνολογικά ιδρύματα κά. σε αναμονή στράτευσης ή που μόλις απολύθηκαν από το στρατό, άτομα που περιμένουν να αναλάβουν εργασία που έχουν ήδη βρει, άτομα σε διαθεσιμότητα, άτομα που θα μεταναστεύσουν, άεργοι (δε θέλουν να εργαστούν)

Στήλες 8,9 και 10: Στις στήλες αυτές καταχωρούνται οι αύξοντες αριθμοί του πατέρα, της μητέρας και του/της συντρόφου/συζύγου του μέλους του νοικοκυριού. Αν ο πατέρας, η μητέρα, ο/η σύζυγος/σύντροφος δεν είναι μέλη του νοικοκυριού καταχωρείται -2.

Στήλη 12: Εγκατάλειψη υποχρεωτικής εκπαίδευσης

Σκοπός του ερωτήματος αυτού είναι να διερευνηθεί αν κάποιο μέλος του νοικοκυριού, ηλικίας κάτω των 16 ετών, εγκατέλειψε την υποχρεωτική εκπαίδευση και σε ποια βαθμίδα (στο δημοτικό, από το δημοτικό στο γυμνάσιο, στο γυμνάσιο), ώστε να υπολογιστεί ο ανάλογος δείκτης καθώς και οι συνέπειες σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο.

Στήλη 13: Αποτελέσματα συνέντευξης μέλους

Καταγράφονται τα αποτελέσματα της συνέντευξης κάθε μέλους ηλικίας 16 ετών και άνω.

Στήλη 14: Μέθοδος συνέντευξης

Καταχωρείται η μέθοδος με την οποία πραγματοποιήθηκε η συνέντευξη. Στις περιπτώσεις που τα στοιχεία των Ερωτηματολογίων Μέλους συμπληρώνονται από αντιπρόσωπο, θα καταχωρείται ο κωδικός 5.

B. Φροντίδα παιδιών ηλικίας μέχρι 12 ετών

Σκοπός των ερωτημάτων του τμήματος αυτού είναι η διερεύνηση του βαθμού φροντίδας των παιδιών, ηλικίας κάτω των 12 ετών μόνο, δηλαδή όσων έχουν γεννηθεί από το έτος 1990 και μετά, με στόχο την άσκηση πολιτικής για τη διευκόλυνση της συμμετοχής των γονέων στην αγορά εργασίας και τη συμφιλίωση της οικογενειακής με την επαγγελματική ζωή.

Ειδικότερα, στο τμήμα αυτό καταγράφονται οι ώρες που τα παιδιά περνούν σε προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης, υποχρεωτικής εκπαίδευσης, φύλαξης μέσα ή έξω από το σχολείο, με παιδοκόμους ή με παππούδες / γιαγιάδες ή άλλα μέλη του νοικοκυριού, με φίλους, συγγενείς ή γείτονες σε μια συνήθη εβδομάδα του έτους. Συνήθης εβδομάδα θεωρείται μια εβδομάδα κατά το χρονικό διάστημα Ιανουάριος - Ιούνιος του έτους της έρευνας, στην οποία δεν περιλαμβάνονται ημέρες αργιών και άδειας εργασίας των γονέων των παιδιών. Στη φροντίδα παιδιών δεν περιλαμβάνεται η φροντίδα τους από τους γονείς, που είναι μέλη των νοικοκυριών. Περιλαμβάνεται η φροντίδα που παρέχεται από κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς.

Στήλη 1: Α/α μέλους

Καταγράφεται ο ίδιος αριθμός μέλους του παιδιού, ηλικίας μέχρι 12 ετών, που έχει καταχωρηθεί στο πρώτο μέρος του Μητρώου Μελών του νοικοκυριού.

Στήλη 2: Πρόγραμμα προσχολικής εκπαίδευσης

Πρόγραμμα προσχολικής εκπαίδευσης θεωρείται ο βρεφονηπιακός, παιδικός σταθμός και το νηπιαγωγείο. Οι ώρες στο πρόγραμμα δεν μπορεί να υπερβαίνουν τις 50 ώρες την εβδομάδα.

Στήλη 3: Πρόγραμμα υποχρεωτικής εκπαίδευσης

Πρόγραμμα υποχρεωτικής εκπαίδευσης θεωρείται το δημοτικό και το γυμνάσιο. Οι ώρες στο πρόγραμμα αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνουν τις 32 ώρες την εβδομάδα.

Στήλη 4: Πρόγραμμα φροντίδας στο σχολείο

Πρόγραμμα φροντίδας στο σχολείο θεωρείται η φύλαξη των παιδιών στους χώρους του σχολείου το πρωί, συνήθως από τις 7 π.μ. και μέχρι την ώρα έναρξης των μαθημάτων και το μεσημέρι/απόγευμα, από την ώρα που τελειώνουν τα μαθήματα και μέχρι τις 4 μ.μ. Το πρόγραμμα (ολοήμερο σχολείο διευρυμένου ωραρίου) εφαρμόζεται στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό και το παρακολουθούν, συνήθως, τα παιδιά των εργαζομένων. Σημειώνεται ότι πρόγραμμα φύλαξης δεν υπάρχει σε όλα τα σχολεία. Περιλαμβάνονται και τα δημόσια και τα ιδιωτικά σχολεία. Διευκρινίζεται ότι οι ώρες στο πρόγραμμα αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνουν τις 25 ώρες την εβδομάδα.

Στήλη 5: Φροντίδα εκτός σχολείου

Φροντίδα εκτός σχολείου θεωρείται η φύλαξη, συνήθως λίγων ωρών, των παιδιών σε ειδικά κέντρα, όπως παιδότοποι, κέντρα νεότητας των Δήμων, baby parking κλπ.

Στήλη 6: Φροντίδα από παιδοκόμους

Φροντίδα από παιδοκόμους θεωρείται η φύλαξη των παιδιών από άτομα με ή χωρίς ειδικές σπουδές, είτε στο σπίτι των παιδιών είτε στο σπίτι τους.

Στήλη 7: Φροντίδα από συγγενείς, φίλους ή άλλα μέλη του νοικοκυριού

Περιλαμβάνεται η φύλαξη των παιδιών από παππούδες / γιαγιάδες, άλλα μέλη του νοικοκυριού εκτός των γονέων ή κηδεμόνων, άλλους συγγενείς ή φίλους.

Δεν περιλαμβάνονται στη φροντίδα παιδιών οι τυχόν εκπαιδευτικές, πολιτιστικές ή αθλητικές δραστηριότητές τους εκτός σχολείου, όπως μαθήματα αγγλικών, μαθήματα πιάνου, στίβος, κολύμβηση κλπ.

Διευκρινίζεται ότι στην περίπτωση που δεν υπάρχει απάντηση σε κάποια στήλη του τμήματος αυτού θα καταχωρείται στο αντίστοιχο πεδίο 0. Στην περίπτωση που η φροντίδα είχε διάρκεια λιγότερο από μία ώρα θα καταγράφεται μία ώρα. Η φροντίδα μπορεί να παρασχεθεί όλο το εικοσιτετράωρο, καθώς και όλες τις ημέρες της εβδομάδας.

Γ. Στοιχεία κοινωνικής ασφάλισης

Στόχος των ερωτημάτων του τμήματος αυτού είναι η διερεύνηση του βαθμού συμμετοχής των μελών του νοικοκυριού στην κοινωνική ασφάλιση, με σκοπό τη διαμόρφωση πολιτικής πρόληψης για τους ανασφάλιστους, καθώς και η μελέτη της επίπτωσης της κοινωνικής ασφάλισης στους δείκτες του κοινωνικού αποκλεισμού.

Στο τμήμα αυτό συγκεντρώνονται πληροφορίες, σχετικά με την ασφάλιση των μελών του νοικοκυριού ηλικίας 16 ετών και άνω, μόνο δηλαδή όσων έχουν γεννηθεί το 1986 και πριν. Ειδικότερα, τα ερωτήματα αφορούν στην ύπαρξη ή μη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης (άμεσης ή έμμεσης) και συνταξιοδοτικής κάλυψης. Καταγράφεται επίσης το ταμείο ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ή και συνταξιοδοτικής ασφάλισης, καθώς, επίσης, και ο λόγος για τον οποίο κάποιο μέλος δεν έχει ιατροφαρμακευτική ή και συνταξιοδοτική κάλυψη.

Επισημαίνεται ότι στα ερωτήματα 3 και 6 μπορούν να καταχωρηθούν μέχρι και 3 απαντήσεις π.χ. ο πολιτικός μηχανικός που εργάζεται σε μία Δημόσια Υπηρεσία είναι ασφαλισμένος στο Δημόσιο, στο ταμείο Μηχανικών (ΤΣΕΜΕΔΕ) και έχει μια ιδιωτική ασφάλεια με δική του πρωτοβουλία.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ

1. ΓΕΝΙΚΑ

Με το ερωτηματολόγιο αυτό συγκεντρώνονται πληροφορίες που αφορούν στην κύρια κατοικία του νοικοκυριού και στις συνθήκες διαβίωσής του, πληροφορίες σχετικά με το εισόδημα μελών του νοικοκυριού ηλικίας κάτω των 16 ετών, το εισόδημα από ακίνητη περιουσία, από οικογενειακά επιδόματα, καθώς και πληροφορίες για την παροχή βοήθειας από άλλα ή σε άλλα νοικοκυριά. Οι πληροφορίες για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου θα πρέπει να δίνονται από συγκεκριμένα μέλη του νοικοκυριού με τη σειρά που ακολουθεί:

- Από τον υπεύθυνο για την κατοικία ή
- Από οποιοδήποτε μέλος ηλικίας 16 ετών και άνω, το οποίο θα είναι το πλέον κατάλληλο για να παράσχει τις πληροφορίες του νοικοκυριού.

Στην αναλυτική παρουσίαση των ερωτημάτων που ακολουθούν δεν περιλαμβάνονται τα ερωτήματα, των οποίων η συμπλήρωση είναι απλή και δεν απαιτούνται περαιτέρω διευκρινίσεις.

2. ΤΡΟΠΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ

Ερώτημα 1: «Παρακαλώ, να σημειώσετε την ώρα έναρξης της συνέντευξης:»

Θα σημειωθεί λεπτομερώς η ώρα λήξης της συνέντευξης π.χ. 18.30'.

Τα υπόλοιπα ερωτήματα αφορούν στο μέλος που δίνει τις πληροφορίες για το νοικοκυριό, στο/στα μέλος /η που είναι υπεύθυνο/α για την κατοικία και στο/στα μέλος/η που διαχειρίζεται/ονται τα οικονομικά του νοικοκυριού.

Μέλος υπεύθυνο για την κατοικία: Θεωρείται το άτομο, το οποίο είναι ο ιδιοκτήτης της κατοικίας ή το άτομο στο όνομα του οποίου ενοικιάζεται η κατοικία ή στο οποίο έχει παραχωρηθεί δωρεάν η χρήση της κατοικίας από τον εργοδότη, το κράτος, συγγενή κλπ. Στην περίπτωση που δύο μέλη είναι υπεύθυνα για την κατοικία, τότε ως πρώτο υπεύθυνο μέλος θεωρείται το μεγαλύτερο σε ηλικία άτομο και ως δεύτερο το άλλο άτομο. Στην περίπτωση που περισσότερα των δύο μέλη είναι υπεύθυνα για την κατοικία, ως υπεύθυνα μέλη θεωρούνται τα δύο μεγαλύτερα σε ηλικία άτομα.

Μέλος υπεύθυνο για τη διαχείριση των οικονομικών του νοικοκυριού: Θεωρείται το άτομο το οποίο λαμβάνει τις αποφάσεις για τη διαχείριση των οικονομικών του νοικοκυριού. Στην περίπτωση που δύο μέλη είναι υπεύθυνα για τη διαχείριση των διαθέσιμων πόρων του νοικοκυριού, τότε ως πρώτο υπεύθυνο μέλος θεωρείται αυτό με το μεγαλύτερο εισόδημα και ως δεύτερο το άλλο άτομο. Στην περίπτωση που περισσότερα των δύο μέλη δηλώσουν υπεύθυνα, θα καταγραφούν τα δύο μέλη με το μεγαλύτερο εισόδημα.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Ερώτημα 2: "Η κατοικία που μένετε είναι:"

Η απάντηση καταχωρείται από τον ερευνητή μετά από προσωπική διαπίστωση.

- **"Μονοκατοικία πανταχόθεν ελεύθερη"** : Ένα μονώροφο, διώροφο κλπ. κτίριο που περιλαμβάνει μία κατοικία και όλες οι πλευρές του κτιρίου είναι ελεύθερες.
- **"Μονοκατοικία ημι-ελεύθερη ή συγκρότημα όμοιων κατοικιών κτισμένων σε σειρά"**: Μονοκατοικία της οποίας τουλάχιστον η μία πλευρά είναι μεσοτοιχία με διπλανό κτίριο. Διευκρινίζεται ότι τα κτίρια που περιλαμβάνουν περισσότερες από μία κατοικίες χαρακτηρίζονται στην έρευνα αυτή ως πολυκατοικίες. Ως συγκρότημα όμοιων κατοικιών, κτισμένων σε σειρά, ορίζονται οι κατοικίες, οι οποίες έχουν ξεχωριστή είσοδο από το δρόμο και ορισμένες φορές υπάρχει κοινόχρηστος χώρος, στον οποίο έχουν πρόσβαση όλες οι

κατοικίες (σκάλα, διάδρομο, εξώστη κά.). Προσοχή να δοθεί στις πολυκατοικίες με δύο εισόδους, οι οποίες θα θεωρηθούν ως δύο διαφορετικά κτίρια, αν κάθε είσοδος οδηγεί σε ορισμένα μόνο και όχι σε όλα τα διαμερίσματα.

- **"Διαμέρισμα σε πολυκατοικία με λιγότερες από 10 κατοικίες"**: Ένα κτίριο χαρακτηρίζεται πολυκατοικία από τον αριθμό των κατοικιών που έχει και όχι από τον αριθμό των ορόφων. Εδώ θα καταχωρηθούν τα διαμερίσματα σε πολυκατοικία με λιγότερες από 10 κατοικίες.
- **"Διαμέρισμα σε πολυκατοικία με 10 ή περισσότερες κατοικίες"**: Ένα κτίριο χαρακτηρίζεται πολυκατοικία από τον αριθμό των κατοικιών που έχει και όχι από τον αριθμό των ορόφων. Εδώ θα καταχωρηθούν τα διαμερίσματα σε πολυκατοικία με 10 ή περισσότερες κατοικίες.
- **"Άλλου είδους κατοικίες"**: Περιλαμβάνονται οι παράγκες, οι καλύβες, τα καταστήματα που χρησιμοποιούνται ως κύριες κατοικίες κάποιου νοικοκυριού κατά τη διενέργεια της έρευνας. Επίσης, στην περίπτωση αυτή κατατάσσεται κάποιο ξεχωριστό διαμέρισμα ή άλλος ανεξάρτητος χώρος που βρίσκεται μέσα σε συλλογική κατοικία, π.χ. σε οικοτροφείο, ίδρυμα κλπ. και στο οποίο διαμένει μόνιμα το νοικοκυριό (*κανονική κατοικία μέσα σε συλλογική κατοικία*).

Ερώτημα 3: «Πόσα κανονικά δωμάτια διαθέτει η κατοικία σας, εκτός της κουζίνας, του λουτρού, της τουαλέτας, των αποθηκών και του χωλ;»

Ως **"κανονικό δωμάτιο"** θεωρείται ο χώρος μέσα σε μία κατοικία που έχει τουλάχιστον δύο (2) μέτρα ύψος, τέσσερα (4) τετραγωνικά μέτρα επιφάνεια και τέτοιο σχήμα, ώστε να χωράει ένα κανονικό κρεβάτι.

Δεν πρέπει να υπολογίζονται τα δωμάτια που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο για επαγγελματικούς σκοπούς. Αν, όμως, η χρήση τους είναι συγχρόνως επαγγελματική και ιδιωτική, θα προσμετρηθούν στον αριθμό δωματίων. Για παράδειγμα, προσμετράται το εργαστήριο της μοδίστρας στο οποίο κοιμάται και η μητέρα της ή το παιδί της. Σημειώνεται ότι οι κουζίνες, που χρησιμοποιούνται εκτός του μαγειρέματος και για άλλους σκοπούς, π.χ. ως καθιστικό ή ως χώρος που κοιμάται κάποιο μέλος του νοικοκυριού, θα υπολογισθούν ως κανονικά δωμάτια.

Ερώτημα 5: «Αντιμετωπίζετε στην κατοικία σας κάποιο από τα παρακάτω προβλήματα;»

Αν κατά την κρίση του μέλους του νοικοκυριού που δίνει τις πληροφορίες για το ερωτηματολόγιο του νοικοκυριού, υπάρχουν κάποιο/α προβλήματα από τα αναγραφόμενα στο ερώτημα, θα σημειωθεί με **X** το ανάλογο τετραγωνίδιο.

- **"Σκοτεινά δωμάτια"**: Θεωρούνται τα κανονικά δωμάτια που ο φωτισμός τους από το υπαίθρο είναι ελλιπής, διότι δεν έχουν παράθυρα ή έχουν παράθυρα, αλλά δεν φωτίζονται αρκετά. Διευκρινίζεται ότι η απάντηση πρέπει να είναι θετική (ΝΑΙ), έστω και αν ένα από τα δωμάτια της κατοικίας είναι σκοτεινό.
- **"Θόρυβο από τους γείτονες ή από το δρόμο"**: Περιλαμβάνεται κάθε πηγή ηχορύπανσης, π.χ. θόρυβος από τους γείτονες, βιομηχανίες, εργοτάξια, αυτοκίνητα, αεροπλάνα κλπ.

ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Ερώτημα 5.1: «Πιστεύετε ότι η περιοχή όπου κατοικείτε, σε σύγκριση με άλλες περιοχές της Χώρας, προσφέρει:»

Το ερώτημα αναφέρεται στις δυνατότητες που προσφέρει η περιοχή όπου βρίσκεται η κατοικία, για εργασία, εκπαίδευση, διασκέδαση, επικοινωνία και μετακίνηση, αλλά και πρόσβαση σε υγειονομικές υπηρεσίες κλπ. Καταγράφεται η υποκειμενική κρίση του ατόμου που παρέχει τις πληροφορίες.

Ερώτημα 5.2: «Ποια θεωρείτε ότι είναι τα κυριότερα προβλήματα της περιοχής σας;»

Καταγράφονται τα τρία προβλήματα που θεωρεί ως κυριότερα ο ερευνώμενος. Τα όρια της περιοχής θα πρέπει να καθοριστούν από τον ερευνώμενο και μπορεί να ποικίλουν, π.χ. μπορεί κάποιος κάτοικος του Δήμου Αθηναίων να θεωρεί ως περιοχή του την Περιφέρεια Πρωτευούσης (όπου περιλαμβάνονται όλοι οι δήμοι), ενώ κάποιος άλλος μόνο το Δήμο Αθηναίων. Κριτήριο για τον καθορισμό των ορίων της περιοχής, ενδεχομένως, να αποτελεί και η δυνατότητα εύκολης ή μη

πρόσβασης, για παράδειγμα από το κέντρο του Δ. Αθηναίων στο Δ. Αμαρουσίου ή και αντίστροφα.

Ερώτημα 5.3: «Ποιος είναι ο λόγος που κατοικείτε στην περιοχή αυτή;»

Καταγράφεται ο κυριότερος μόνο λόγος, δηλαδή μία απάντηση. Διευκρινίζεται ότι ως περιοχή με «καλό κοινωνικό περιβάλλον» θα θεωρηθεί η περιοχή στην οποία το περιβάλλον είναι φιλικό, υπάρχουν καλές σχέσεις γειτνίασης, κοινωνικές υπηρεσίες και σε γενικές γραμμές κατοικούν σε αυτή ανελιεσόμενα μέσο-αστικά στρώματα.

Ερώτημα 6: "Η κατοικία σας είναι:"

Το ερώτημα αναφέρεται στη μορφή ιδιοκτησίας της κατοικίας. Για την καταχώρηση της απάντησης διευκρινίζονται τα παρακάτω :

- **"Ενοικιασμένη/ υπενοικιασμένη σε τιμή σύμφωνη με αυτή που επικρατεί στην αγορά / περιοχή":** Ως ενοικιασμένη θεωρείται η κατοικία για τη χρήση της οποίας καταβάλλεται μίσθωμα, ακόμα και αν αυτό καλύπτεται μερικώς ή εξολοκλήρου από κάποιο στεγαστικό επίδομα (π.χ. επιδότηση ενοικίου). Ως υπενοικιασμένη κατοικία θεωρείται αυτή, που είναι ήδη ενοικιασμένη και στη συνέχεια ο ενοικιαστής την ενοικιάζει σε τρίτους, ολόκληρη ή κατά ένα μέρος.
- **"Ενοικιασμένη με ενοίκιο χαμηλότερο από την τιμή της περιοχής":** Ως ενοικιασμένη με μειωμένο ενοίκιο θεωρείται η κατοικία για τη χρήση της οποίας καταβάλλεται ενοίκιο χαμηλότερο από την επικρατούσα τιμή της περιοχής. Η κατοικία με μειωμένο ενοίκιο μπορεί να παρέχεται από τον εργοδότη, το κράτος, την εκκλησία, φιλανθρωπικά ιδρύματα ή άλλους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς.
- **"Ιδιόκτητη":** Ως ιδιόκτητη θεωρείται η κατοικία που αποκτήθηκε με αγορά, είτε επιβαρύνεται ακόμη με κάποιο δάνειο, γραμμάτια κλπ., δηλαδή δεν έχει ακόμη εξοφληθεί, είτε δεν υπάρχουν οικονομικές υποχρεώσεις. Ιδιόκτητη θα θεωρηθεί και η κατοικία, η οποία έχει παραχωρηθεί από τους γονείς στο παιδί με γονική παροχή.
- **"Η χρήση της έχει παραχωρηθεί δωρεάν":** Αναφέρεται σε κατοικίες των οποίων ο ιδιοκτήτης δεν είναι μέλος του νοικοκυριού, αλλά συγγενής, φίλος, εργοδότης κλπ. και έχει παραχωρήσει δωρεάν στο ερευνώμενο νοικοκυριό μόνο τη χρήση της κατοικίας.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΕΣ, ΕΝΟΙΚΙΑΣΤΕΣ ΠΟΥ ΚΑΤΑΒΑΛΛΟΥΝ ΕΝΟΙΚΙΟ ΣΕ ΤΙΜΗ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΗ ΑΠΟ ΑΥΤΗΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ Ή ΠΟΥ Η ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΤΟΥΣ ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Ερώτημα 8: «Τι ποσό ενοικίου θα πληρώνετε το μήνα για την κατοικία σας, αν ενοικιάζατε μία παρόμοια κατοικία;»

Σκοπός του ερωτήματος είναι να καταγραφεί το τεκμαρτό ενοίκιο, το ενοίκιο δηλαδή που θα πλήρωναν οι ιδιοκτήτες ή όσοι χρησιμοποιούν την κατοικία δωρεάν, ή το πλήρες ποσό του ενοικίου που θα πλήρωναν όσοι καταβάλλουν μειωμένο ενοίκιο. Αν το ακριβές ποσό δεν μπορεί να εκτιμηθεί, θα συμπληρώνεται στο ερώτημα 9 κατά προσέγγιση η τάξη μεγέθους στην οποία κατατάσσεται το ποσό του ενοικίου. Η εκτίμηση για το ποσό του ενοικίου θα γίνεται από τον ερευνώμενο, ο ερευνητής όμως πρέπει να ελέγχει την ορθότητα της απάντησης, με βάση και τα ενοίκια της περιοχής.

ΕΝΟΙΚΙΑΣΜΕΝΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ

Ερώτημα 11: «Πόσο ενοίκιο πληρώνετε το μήνα για την κύρια κατοικία σας;»

Αναφέρεται στο ενοίκιο της κύριας μόνο κατοικίας του νοικοκυριού. Καταχωρείται απάντηση στο μικτό μηνιαίο ποσό ενοικίου, δηλαδή το ενοίκιο πριν αφαιρεθεί το ποσό που, ενδεχομένως, επιστράφηκε από την επιδότηση ενοικίου, καθώς και το καθαρό μηνιαίο ποσό ενοικίου, δηλαδή το ενοίκιο αφού αφαιρεθεί το ποσό που, ενδεχομένως, επιστράφηκε από την επιδότηση. Διευκρινίζεται ότι στην περίπτωση που το ενοίκιο δεν επιδοτείται το μικτό και το καθαρό ποσό είναι το ίδιο.

Ερώτημα 12: «Το ποσό ενοικίου που δηλώσατε περιλαμβάνει δαπάνες για: νερό, ηλεκτρικό,.....άλλα έξοδα (κοινόχρηστα κά.), τακτική συντήρηση – επισκευές;»

Καταχωρείται απάντηση, θετική ή αρνητική, χωριστά, για κάθε υπο-ερώτημα. Διευκρινίζεται ότι δαπάνες κοινοχρήστων για διαμερίσματα πολυκατοικιών, όπως συντήρηση καυστήρα, απολύμανση κοινοχρήστων χώρων, περιποίηση κήπου κλπ. περιλαμβάνονται στα «άλλα έξοδα», ενώ οι ανάλογες δαπάνες για μονοκατοικίες θα περιληφθούν στην «τακτική συντήρηση – επισκευές». Ως τακτική συντήρηση θα θεωρηθεί το βάψιμο των τοίχων μονοκατοικίας, ενώ το βάψιμο των κοινοχρήστων χώρων πολυκατοικίας θα περιληφθεί στα «άλλα έξοδα».

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ Ή ΕΝΟΙΚΙΑΣΜΕΝΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ

Ερώτημα 13: «Κατά τη διάρκεια του 2002, έλαβε το νοικοκυριό σας κάποια επιδότηση ή άλλη παροχή από το κράτος που αφορά στην κατοικία σας;»

Αναφέρεται σε κρατικές παροχές που αφορούν στην κατοικία του ερευνωμένου. Στεγαστικά επιδόματα καταβάλλονται σε τραπεζικούς ή δημόσιους υπαλλήλους, που εργάζονται σε παραμεθόριες περιοχές, στρατιωτικούς κ.α. Περιλαμβάνεται η επιδότηση επιτοκίου για δάνειο πρώτης κατοικίας, στην καταβολή δηλαδή μειωμένου επιτοκίου (μικρότερου από το ισχύον επιτόκιο της τράπεζας ή του οργανισμού (π.χ. ΟΕΚ)). Επίσης, περιλαμβάνεται η επιδότηση ενοικίου που έλαβε το νοικοκυριό, κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος, από κάποιο δημόσιο φορέα, η οποία καταβάλλεται βάσει εισοδηματικών κριτηρίων. Επιδότηση ενοικίου καταβάλλεται και σε σεισμοπαθείς ή πλημμυροπαθείς ανεξαρτήτως εισοδηματικών κριτηρίων (δεν περιλαμβάνεται το εφάπαξ ποσό που δίνεται για την αντιμετώπιση των πρώτων αναγκών). Επισημαίνεται ότι δεν περιλαμβάνεται οποιαδήποτε στεγαστική παροχή από τον εργοδότη, η οποία θα συμπεριληφθεί στο ερώτημα 8 στο τεκμαρτό ποσό ενοικίου που θα δηλωθεί.

Ερώτημα 14: «Ποιο ήταν το μηνιαίο ποσό που λαμβάνατε;»

Επισημαίνεται ότι στο πεδίο θα καταχωρηθεί, προκειμένου για το επίδομα στρατιωτικών το ποσό που λαμβάνεται μηνιαίως, προκειμένου δε για την επιδότηση επιτοκίου στεγαστικού δανείου το ποσό που αντιστοιχεί στο όφελος, που έχει ο δανειολήπτης από το μειωμένο επιτόκιο, είτε αυτό το όφελος ήταν άμεσο είτε έμμεσο, όταν η επιδότηση γίνεται στην Τράπεζα η οποία με τη σειρά της επιδοτεί αναλόγως.

Στο ίδιο ερώτημα, προκειμένου να γίνει πλήρης καταγραφή των επιδοτήσεων, ζητείται το είδος του επιδόματος.

ΜΗ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ

Ερώτημα 17: «Διαθέτει το νοικοκυριό σας κάποιο από τα παρακάτω αγαθά, ανεξάρτητα αν είναι ιδιόκτητο, ενοικιασμένο ή έχει παραχωρηθεί δωρεάν μόνο η χρήση του;»

Αν κάποιο από αυτά δεν το έχετε:

(α) θα το θέλατε, αλλά δεν έχετε την οικονομική δυνατότητα να το αποκτήσετε ή

(β) δεν το έχετε για άλλους λόγους, π.χ. δεν το θέλετε ή δεν το χρειάζεστε»

Η κατοχή ή η δυνατότητα απόκτησης των αγαθών **μπορεί να αναφέρεται σε ολόκληρο το νοικοκυριό ή μόνο σε κάποιο ή κάποια από τα μέλη του.**

Το νοικοκυριό θεωρείται ότι διαθέτει κάποιο από τα συγκεκριμένα διαρκή καταναλωτικά αγαθά, ανεξάρτητα αν είναι ιδιόκτητα (είτε επιβαρύνονται με κάποιο δάνειο είτε όχι), ενοικιασμένα, παραχωρημένη δωρεάν η χρήση τους ή με χρηματοδοτική μίσθωση (leasing).

Διευκρινίζεται ότι από τα Ι.Χ. αυτοκίνητα εξαιρούνται αυτά που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για επαγγελματική χρήση, ανεξάρτητα αν πρόκειται για επιβατηγά ή φορτηγά. Το ίδιο ισχύει και για τους Η/Υ που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εργασία του/ των μέλους/ ών του

νοικοκυριού. Όσον αφορά στην κατοχή του πλυντηρίου ρούχων, θετική απάντηση θα δοθεί και στην περίπτωση που αυτό χρησιμοποιείται από κοινού με άλλο /α νοικοκυριό /ά.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ερώτημα 18: «Εσείς ή άλλο μέλος του νοικοκυριού σας δίνετε κάποιο ποσό για εξόφληση ειδών που αγοράσατε με δόσεις ή και για εξόφληση δανείου;»

Περιλαμβάνονται τα δάνεια που έχουν λάβει μέλη το νοικοκυριού για αγορά ΙΧ αυτοκινήτου, οικοσκευής, διακοπών, τοκετού κλπ. Επίσης τα δάνεια που αφορούν σε εξοχική / δευτερεύουσα κατοικία του νοικοκυριού και όχι στην κύρια, καθώς και τα ποσά που καταβάλλονται για πληρωμή ειδών που αγοράστηκαν με δόσεις με ή χωρίς τη χρήση πιστωτικών καρτών.

Ερώτημα 20: «Αν επιθυμούσατε, υπάρχει η οικονομική δυνατότητα για ...»

Σκοπός του ερωτήματος είναι να διαπιστωθεί κατά πόσο τα μέλη του νοικοκυριού **έχουν, αν το επιθυμούσαν, την οικονομική δυνατότητα να αποκτήσουν** τα αγαθά και τις υπηρεσίες που περιγράφονται, ανεξάρτητα αν πραγματικά τα θέλουν.

Ερώτημα 21: «Κατά τους 12 τελευταίους μήνες είχατε δυσκολίες να αντεπεξέλθετε στην πληρωμή του ενοικίου... των λογαριασμών... των δόσεων...»

Σημειώνεται αν κατά τη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών το νοικοκυριό αντιμετώπιζε οικονομικά προβλήματα με αποτέλεσμα να έχει δυσκολία στην πληρωμή κάποιων τακτικών δαπανών, όπως το ενοίκιο της κύριας κατοικίας ή τη δόση δανείου κύριας κατοικίας, τους λογαριασμούς του ηλεκτρικού ρεύματος, του νερού, του τηλεφώνου, την εξόφληση πιστωτικών καρτών, τη δόση δανείου για οικοσκευή, διακοπές κλπ. ή ακόμα την εξόφληση αγορών με δόσεις. Επισημαίνεται ότι, στην περίπτωση που η κατοικία είναι ιδιόκτητη χωρίς οικονομικές υποχρεώσεις και επομένως το νοικοκυριό δεν πληρώνει ενοίκιο ή δόση για αποπληρωμή δανείου, ο ερευνητής θα σημειώνει Χ στο τετραγωνίδιο της στήλης **“ΔΕ ΜΕ ΑΦΟΡΑ”**, χωρίς να ερωτηθεί ο ερευνώμενος.

Ερώτημα 22.2: «Αν άλλαξε το επίπεδο ζωής σας αυτό έγινε γιατί:»

Σημειώνονται μέχρι τρεις απαντήσεις, τις οποίες θα πρέπει να διέπει μία λογική συνέπεια. Για παράδειγμα, η απάντηση «Αυξήθηκαν σημαντικά οι αποδοχές σας» δεν μπορεί να συνυπάρχει με την απάντηση «Χάσατε τη δουλειά σας».

Ερώτημα 22.3: «Συγκριτικά με την υπόλοιπη ελληνική κοινωνία, θεωρείτε ότι το δικό σας επίπεδο ζωής είναι:»

Σκοπός του ερωτήματος είναι να καταγραφεί η γενικότερη εκτίμηση που έχει ο ερευνώμενος για την οικονομική του κατάσταση, σε σύγκριση με τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της υπόλοιπης ελληνικής κοινωνίας, σε κάθε περίπτωση. Για παράδειγμα κάποιος ερευνώμενος ως υπόλοιπη ελληνική κοινωνία μπορεί να θεωρεί τον κοινωνικό του περίγυρο –φίλους, συγγενείς, άτομα με τα οποία συναναστρέφεται και για τα οποία γνωρίζει το επίπεδο ζωής τους-, ενώ κάποιος άλλος, βασιζόμενος στις πληροφορίες που λαμβάνει από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, να συγκρίνει το δικό του επίπεδο ζωής με αυτό της υπόλοιπης ελληνικής κοινωνίας.

ΧΡΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Ερώτημα 22.4: «Εσείς ή άλλα μέλη του νοικοκυριού έχετε απευθυνθεί τον τελευταίο χρόνο σε κάποιες από τις ακόλουθες Δημόσιες Υπηρεσίες:»

Αν σε κάποιες από αυτές δεν έχετε απευθυνθεί:

α) θα το θέλατε, αλλά δεν έχετε την οικονομική δυνατότητα

(β) θα το θέλατε, αλλά δεν έχετε δυνατότητα πρόσβασης

(γ) δε θέλατε, για άλλους λόγους /δε χρειάστηκε

Στο ερώτημα γίνεται διαχωρισμός στην οικονομική δυνατότητα και στη δυνατότητα πρόσβασης, η οποία αναφέρεται κυρίως στην ύπαρξη ή μη μέσου μεταφοράς (π.χ. από νησιά, χωριά), αλλά και στο χρόνο που απαιτείται για τη μεταφορά και που διαθέτει ο ερευνώμενος. Στην περίπτωση που συντρέχουν και οικονομικοί λόγοι, αλλά και λόγοι πρόσβασης, θα πρέπει να σημειωθεί αυτός που ο ερευνώμενος θεωρεί κυριότερο.

Οι «Κοινωνικές Υπηρεσίες - Υπηρεσίες Πρόνοιας», είναι υπηρεσίες, όπου εκτός από πληροφόρηση, παρέχονται κυρίως κοινωνικά επιδόματα, συμβουλευτικές υπηρεσίες από κοινωνικούς λειτουργούς και άλλου είδους κοινωνικές υπηρεσίες.

«Υπηρεσίες φροντίδας ηλικιωμένων» είναι τα Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων (ΚΑΠΗ), στα οποία συμμετέχουν ηλικιωμένοι πάνω από 60 ετών και έχουν σκοπό την παραμονή και κοινωνικοποίηση όλων των μελών τους. Στην ίδια κατηγορία εμπίπτει και το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» που στοχεύει στην εξασφάλιση των υπηρεσιών για αξιοπρεπή ζωή και αυτονομία. Στις «Υπηρεσίες φροντίδας βρεφών και παιδιών προσχολικής ηλικίας» περιλαμβάνονται οι κρατικοί βρεφονηπιακοί και παιδικό σταθμοί. Οι "Υπηρεσίες πληροφόρησης για κοινωνικά θέματα" παρέχουν, αποκλειστικά, πληροφόρηση για τα διάφορα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας και είναι, κυρίως, τοπικές / δημοτικές.

Ερώτημα 22.5: «Ποιοι θεωρείτε ότι είναι οι κυριότεροι λόγοι που σας αποτρέπουν συνήθως να απευθυνθείτε σε κάποιες από τις προαναφερθείσες κοινωνικές υπηρεσίες, σε περίπτωση που αυτό είναι απαραίτητο για σας ή τα μέλη του νοικοκυριού σας;»

Στο ερώτημα καταγράφονται, αν υπάρχουν, οι συμπληρωματικοί λόγοι για τους οποίους ο ερευνώμενος δεν απευθύνθηκε στις υπηρεσίες του προηγούμενου ερωτήματος. Θα καταχωρηθούν οι τρεις κυριότεροι λόγοι. Εφόσον συντρέχουν οικονομικοί λόγοι ή λόγοι δυνατότητας πρόσβασης, αυτοί θα συμπεριληφθούν στον κωδικό 7 «Άλλος λόγος, δηλαδή:».

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΤΟΜΩΝ <16 ΕΤΩΝ

Το εισόδημα των ατόμων ηλικίας κάτω των 16 ετών από εργασία δεν αποτελεί μία συνήθη κατάσταση, αλλά αν συμβαίνει αποτελεί ένδειξη κοινωνικού αποκλεισμού.

Ερωτήματα 23-28

Τα ερωτήματα αναφέρονται στα εισοδήματα μελών του νοικοκυριού, ηλικίας κάτω των 16 ετών, που προέρχονται από εργασία.

Δεν περιλαμβάνονται ποσά που προέρχονται από άλλα μέλη του νοικοκυριού, π.χ. για ασχολία στην οικογενειακή επιχείρηση. Επίσης, δεν περιλαμβάνονται ποσά που μπορεί να λαμβάνει το μέλος ηλικίας κάτω των 16 ετών και που προέρχονται από ενοίκια, οικογενειακά επιδόματα, τόκους, τοκομερίδια ή μερίσματα ή κοινωνική βοήθεια από το κράτος και παροχές από άλλα νοικοκυριά.

Στο **ερώτημα 25** καταχωρείται το συνολικό ετήσιο ποσό και στη συνέχεια στο **ερώτημα 26** θα συγκεντρωθεί η πληροφορία για το αν το εισόδημα υπόκειται σε φορολόγηση ή σε κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία και τη νομοθεσία για την κοινωνική ασφάλιση, ανεξάρτητα αν αυτό έχει συμπεριληφθεί στη φορολογική δήλωση του μέλους, που το έλαβε, ή αν έχουν καταβληθεί εισφορές για ασφαλιστική κάλυψη του ίδιου.

Στο **ερώτημα 27** συγκεντρώνεται η πληροφορία, αν στο ποσό που έχει καταγραφεί στο ερώτημα 25 περιλαμβάνεται μόνο φόρος, μόνο ασφαλιστικές εισφορές και τα δύο ή τίποτα από τα δύο. Στη

συνέχεια στο **ερώτημα 28** καταγράφεται το ποσό του φόρου και των ασφαλιστικών εισφορών. Στην περίπτωση που ο ερευνώμενος δε γνωρίζει κάποιο από τα ποσά, δηλαδή το φόρο ή τις ασφαλιστικές εισφορές, να καταχωρείται στο αντίστοιχο πεδίο το ποσό που γνωρίζει και το άλλο πεδίο να παραμένει κενό, ενώ στην περίπτωση που δε γνωρίζει και τα δύο η απάντηση καταχωρείται στο τετραγωνίδιο «*Δε γνωρίζω τα παραπάνω ποσά*».

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

Ερώτημα 29: «Έλαβε το νοικοκυριό σας, κατά τη διάρκεια του 2002, κάποια κοινωνική βοήθεια από το κράτος;»

Στα πλαίσια της επιδοματικής πολιτικής που εφαρμόζεται στη Χώρα μας, χορηγούνται ειδικές παροχές που έχουν στόχο την ενίσχυση των ασθενέστερων εισοδημάτων και την προώθηση της κοινωνικής αλληλεγγύης. Ειδικότερα, τα κυριότερα επιδόματα /παροχές /βοηθήματα που καταχωρούνται στο ερώτημα είναι:

- Εισοδηματική ενίσχυση σε νοικοκυριά μόνιμων κατοίκων ορεινών και μειονεκτικών περιοχών που έχουν χαμηλό ετήσιο εισόδημα (<2200€).
- Προσχολικό – σχολικό επίδομα σε οικογένειες με παιδιά ηλικίας έως 16 ετών. Απευθύνεται σε νοικοκυριά με χαμηλό ετήσιο εισόδημα (<3000€).
- Παροχές σε ευπαθείς ομάδες, όπως παλιννοστούντες, πρόσφυγες, αποφυλακισμένοι, τοξικομανείς, αλκοολικοί.
- Επίδομα μακροχρόνια ανέργων ηλικίας 45-65 ετών, που βρίσκονται στην ανεργία πάνω από 12 μήνες, έχουν εξαντλήσει το δικαίωμα επιδότησής τους από τον ΟΑΕΔ και έχουν χαμηλό οικογενειακό εισόδημα (<3000€).
- Επίδομα κοινωνικής αλληλεγγύης συνταξιούχων (ΕΚΑΣ) χορηγείται μηνιαία στους συνταξιούχους που πληρούν ορισμένες εισοδηματικές προϋποθέσεις και μόνο από το Ι.Κ.Α.
- Βοήθημα για την αντιμετώπιση πρώτων αναγκών (περίπου 600€) νοικοκυριών πληγέντων από σεισμό, πλημμύρα, χιόνια, κατολισθήσεις, κλπ.
- Επίδομα θέρμανσης χορηγείται σε συνταξιούχους ανάλογα με τη γεωγραφική / κλιματική ζώνη.
- Βασική σύνταξη ανασφάλιστων υπερηλίκων.
- Βοήθημα θυμάτων εγκληματικών πράξεων ή τρομοκρατικών ενεργειών.

Επισημαίνεται ότι στο **ερώτημα 30**, προκειμένου να γίνει έλεγχος των επιδομάτων κοινωνικής βοήθειας, ζητείται το είδος της παροχής/βοήθειας.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΝΟΙΚΙΑ

Ερώτημα 31: «Είχατε εσείς ή άλλο μέλος του νοικοκυριού σας, κατά τη διάρκεια του 2002, κάποιο εισόδημα από ενοικίαση περιουσίας;»

Καταχωρείται το εισόδημα από ενοικίαση κτιρίων, κατοικιών, διαμερισμάτων, δωματίων, γης. Επίσης περιλαμβάνεται το εισόδημα από ενοικίαση αυτοκινήτων, ταξί, φορτηγών, κότερων ή σκαφών εφόσον ο ιδιοκτήτης τους δεν έχει ως κύριο επάγγελμα την ενοικιάσή τους, π.χ. συνταξιούχος που ενοικιάζει το ταξί του.

Ερωτήματα 32-36:

Στο ερώτημα 32 καταχωρείται το καθαρό ποσό από την ενοικίαση της περιουσίας, αφού δηλαδή αφαιρεθούν τα ποσά που δαπανήθηκαν για συντήρηση, επισκευή, αποπληρωμή δανείου ή υποθήκης ή ασφάλεια της ακίνητης περιουσίας. Δε θα αφαιρεθεί ο φόρος, που αντιστοιχεί στο εισόδημα αυτό και ο οποίος θα καταγραφεί στο ερώτημα 36.

Διευκρινίζεται ότι, ακόμα και αν το εισόδημα από την ενοικίαση προκύπτει μηδενικό (έσοδα = έξοδα), υπόκειται σε φορολόγηση και στο ερώτημα 34 θα πρέπει να δοθεί η απάντηση 1, στο

ερώτημα 35 η απάντηση 2 ή 4 (αν δεν περιλαμβάνονται και ασφαλιστικές εισφορές) και στη συνέχεια στο ερώτημα 36, στο ποσό του φόρου, θα καταχωρηθεί μηδέν (0).

Στη συνέχεια στο **ερώτημα 36** θα καταγραφεί το ποσό του φόρου και των ασφαλιστικών εισφορών. Στην περίπτωση που ο ερευνώμενος δε γνωρίζει κάποιο από τα ποσά, δηλαδή το φόρο ή τις ασφαλιστικές εισφορές, καταχωρείται, στο αντίστοιχο πεδίο, το ποσό που γνωρίζει και το άλλο πεδίο παραμένει κενό, ενώ στην περίπτωση που δε γνωρίζει και τα δύο η απάντηση καταχωρείται στο τετραγωνίδιο «*Δε γνωρίζω τα παραπάνω ποσά*».

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΕΣ

Ερωτήματα 37-38:

Καταχωρούνται οι παροχές, που καταβάλλονται σε οικογένειες και άτομα και οι οποίες προσφέρουν οικονομική υποστήριξη στα νοικοκυριά. Περιλαμβάνονται τα έκτακτα ή περιοδικής φύσης οικογενειακά επιδόματα, καθώς και οι παροχές από κρατικούς φορείς ή από τον εργοδότη.

- **Ισόβια σύνταξη πολύτεκνης μητέρας.** Χορηγείται σε μητέρες με 4 ή περισσότερα παιδιά, τα οποία όμως είναι έγγαμα ή (όταν είναι άγαμα) έχουν ηλικία μεγαλύτερη των 23 ετών. Ανέρχεται, περίπου, σε 75 € μηνιαίως.
- **Επίδομα τρίτου παιδιού.** Χορηγείται σε οικογένειες με τρίτο παιδί ηλικίας έως 6 ετών με χαμηλό ετήσιο οικογενειακό εισόδημα (<2350€). Ανέρχεται, περίπου, σε 131€ μηνιαίως.
- **Επίδομα πολυτέκνων.** Χορηγείται σε οικογένειες με 4 ή περισσότερα παιδιά, για κάθε άγαμο παιδί ηλικίας έως 23 ετών, καθώς και στους πολύτεκνους πατέρες και σε ορφανά παιδιά πολύτεκνων οικογενειών.
- **Επίδομα οικογενειακών βαρών δημοσίων υπαλλήλων.** Πρόκειται για το επίδομα που λαμβάνουν μαζί με το μισθό τους οι υπάλληλοι και το οποίο αν δεν μπορεί να διαχωριστεί, από το μισθό, θα καταχωρηθεί στο Ερωτηματολόγιο του Μέλους στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και όχι στο ερώτημα αυτό.
- **Επίδομα κυοφορίας – λοχείας.** Στον ιδιωτικό τομέα (ΙΚΑ κ.α.) διαρκεί 4 μήνες και ανέρχεται στο 50% του τεκμαρτού ημερομισθίου της εργαζομένης. Στο δημόσιο τομέα διαρκεί, επίσης, 4 μήνες και καταβάλλεται αντί μισθού.
- **Επίδομα γονικής άδειας.** Χορηγείται αντί μισθού μετά το επίδομα λοχείας και διαρκεί εννέα (9) μήνες ή χορηγείται αντί μισθού και αντιστοιχεί στις αποδοχές μειωμένου ωραρίου εργασίας.
- **Βοήθημα τοκετού.** Χορηγείται εφάπαξ από ορισμένα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης σε αντιστάθμισμα των εξόδων του τοκετού.
- **Βοήθημα γάμου (εφάπαξ).** Χορηγείται από την Εργατική Εστία σε ασφαλισμένους του ΙΚΑ.
- **Άλλα επιδόματα,** όπως οι υποτροφίες του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών που χορηγούνται σε σπουδαστές από οικονομικά αδύνατες οικογένειες, το βοήθημα βρεφονηπιακού σταθμού, η μισθοδοσία κοινωνικών λειτουργών, οι οποίοι καλούνται να βοηθήσουν οικογένειες που αντιμετωπίζουν προβλήματα, το επίδομα παιδικών κατασκηνώσεων κλπ.

Επισημαίνεται, ότι το επίδομα οικογενειακών βαρών δημοσίων υπαλλήλων, το επίδομα κυοφορίας-λοχείας και το επίδομα γονικής άδειας και οποιοδήποτε άλλο επίδομα, αν καταχωρηθεί στο ερώτημα αυτό, δε θα πρέπει να προσμετρηθεί στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες των Ερωτηματολογίων των Μελών.

Στο ερώτημα συγκεντρώνεται και η πληροφορία για το αν τα επιδόματα ή παροχές φορολογούνται ή αν γίνονται από αυτά κρατήσεις για ασφαλιστικές εισφορές, καθώς και η πληροφορία για τα ποσά φόρου ή ασφαλιστικών εισφορών (αθροιστικά) που αναλογούν σε κάθε επίδομα. Στην περίπτωση που ο ερευνώμενος γνωρίζει ότι στο ποσό περιλαμβάνεται φόρος ή ασφαλιστικές εισφορές ή και τα δύο, αλλά δε γνωρίζει τα ποσά, στην έκτη στήλη το **πεδίο** θα παραμένει **κενό**.

Για την περίπτωση που το επίδομα /παροχή δε φορολογείται ή δε γίνονται από αυτό κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών ή ο φόρος και οι κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών δεν έχουν συμπεριληφθεί στο ποσό που έδωσε ο ερευνώμενος, στην πέμπτη στήλη του πίνακα θα

καταχωρείται ο **κωδικός 4** «Τίποτα από τα δύο» και στην έκτη και τελευταία στήλη το **πεδίο** θα παραμένει **κενό** για τις δύο πρώτες περιπτώσεις.

ΠΑΡΟΧΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΕ / ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΡΙΤΟΥΣ

Το τμήμα αυτό αναφέρεται στις μεταβιβάσεις χρημάτων μεταξύ των νοικοκυριών.

Ερωτήματα 39- 42:

Καταγράφονται τα ποσά που παρείχε το νοικοκυριό σε μέλη άλλων ιδιωτικών νοικοκυριών, κατά τη διάρκεια του 2002, σε τακτική βάση. Ειδικότερα, περιλαμβάνονται βοηθήματα σε συζύγους, που δε διαμένουν στο νοικοκυριό ή σε πρώην συζύγους (διατροφή), η οικονομική ενίσχυση (εθελούσια ή υποχρεωτική) για παιδί/ ιά που δε διαμένουν στο νοικοκυριό, η οικονομική παροχή σε παιδιά που σπουδάζουν μακριά από το σπίτι τους, καθώς και η οικονομική βοήθεια προς ηλικιωμένους γονείς, συγγενείς κ.α.

Ιδιαίτερη **προσοχή** θα πρέπει να δοθεί στις περιπτώσεις που παρέχεται οικονομική βοήθεια σε άτομα που διαμένουν σε συλλογικές κατοικίες (π.χ. σε γηροκομεία, νοσοκομεία ή άλλα ιδρύματα) και η οποία **δε θα συμπεριληφθεί. Δεν περιλαμβάνονται** δώρα σε χρήμα (Χριστουγέννων, γενεθλίων κλπ.), καθώς και ποσά που δεν ενισχύουν το εισόδημα των άλλων νοικοκυριών π.χ. αποπληρωμές δανείων για εκπαίδευση.

Στα **ερωτήματα 41** και **42**, συγκεντρώνεται η πληροφορία για το αν φορολογούνται τα ποσά της οικονομικής βοήθειας σε τρίτους και ειδικότερα το ποσό της οικονομικής ελάφρυνσης, που, ενδεχομένως, υπήρξε προς όφελος του νοικοκυριού που παρείχε τη βοήθεια.

Ερωτήματα 43- 46:

Καταγράφονται τα ποσά που έλαβε το νοικοκυριό από μέλη άλλων ιδιωτικών νοικοκυριών, κατά τη διάρκεια του 2002, σε τακτική βάση. Ειδικότερα, περιλαμβάνονται βοηθήματα από συζύγους, που δε διαμένουν στο νοικοκυριό ή από πρώην συζύγους (διατροφή), η οικονομική ενίσχυση (εθελούσια ή υποχρεωτική) για παιδί/ ιά που δε διαμένουν μαζί με την οικογένειά τους, καθώς και η οικονομική βοήθεια από γονείς, συγγενείς κ.α.

Ιδιαίτερη **προσοχή** θα πρέπει να δοθεί στις περιπτώσεις που παρέχεται οικονομική βοήθεια από άτομα που διαμένουν σε συλλογικές κατοικίες και η οποία **δε θα συμπεριληφθεί** (αν π.χ. ηλικιωμένος γονέας που διαμένει σε οίκο ευγηρίας, βοηθάει οικονομικά το παιδί του). **Δεν περιλαμβάνονται** τα δώρα σε χρήμα (Χριστουγέννων, γενεθλίων κλπ.), καθώς και ποσά, που δεν ενισχύουν το εισόδημα, όπως π.χ. αποπληρωμές δανείων για εκπαίδευση.

Στα **ερωτήματα 45** και **46** συγκεντρώνεται η πληροφορία για το ποσό φόρου, που αναλογεί στα ποσά της οικονομικής βοήθειας από τρίτους, αν φυσικά αυτά φορολογούνται.

Ερωτήματα 46.1 – 46.5:

Στα ερωτήματα αυτά καταγράφονται, πέραν της οικονομικής βοήθειας σε χρήμα των **ερωτημάτων 39-46**, η οικονομική βοήθεια σε είδος, καθώς και η παροχή κοινωνικής βοήθειας. Συγκεντρώνονται πληροφορίες για το είδος της βοήθειας, τη συχνότητα με την οποία παρείχαν τη βοήθεια τα μέλη του νοικοκυριού και τον τρόπο παροχής αυτής.

ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ ΣΕ ΕΙΔΟΣ

Ερωτήματα 47 – 48:

Τα ερωτήματα καταγράφουν, έστω και κατά προσέγγιση, την αξία των αγαθών (τροφίμων και ποτών), που παράχθηκαν και καταναλώθηκαν από το νοικοκυριό κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους. Στη Χώρα μας η κατανάλωση γεωργικών και κτηνοτροφικών, κυρίως, προϊόντων (π.χ. λάδι, κρέας) από οικιακή παραγωγή αποτελεί σημαντική πηγή εξοικονόμησης χρημάτων για τα νοικοκυριά. Ο υπολογισμός του εισοδήματος πρέπει να γίνεται σύμφωνα με την αξία των ειδών, που καταναλώνονται από το νοικοκυριό και που επικρατεί στην αγορά της περιοχής.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ερώτημα 49: «Παρακαλώ, να σημειώσετε την ώρα λήξης της συνέντευξης:»

Όπως και στο πρώτο ερώτημα έτσι και εδώ θα σημειωθεί λεπτομερώς η ώρα λήξης της συνέντευξης π.χ. 18.55', καθώς και η ημερομηνία της συνέντευξης.

ΑΤΟΜΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. ΓΕΝΙΚΑ

Με το Ατομικό Ερωτηματολόγιο συγκεντρώνονται πληροφορίες για την οικογενειακή κατάσταση, την εκπαίδευση, την υγεία, την απασχόληση και το εισόδημα των μελών του νοικοκυριού. Συμπληρώνεται χωριστά για κάθε μέλος που έχει γεννηθεί έως και το έτος 1986.

Οι βασικές δημογραφικές πληροφορίες, οι πληροφορίες για την ασχολία και τη εκπαίδευση του ατόμου μπορούν να ληφθούν και δι' αντιπροσώπου, από άλλο δηλαδή μέλος του νοικοκυριού, που μπορεί να παρέχει αυτές τις πληροφορίες. Οι πληροφορίες, που αφορούν στο εισόδημα του ερευνώμενου μέλους, πρέπει να λαμβάνονται από το ίδιο. Κατ' εξαίρεση, οι πληροφορίες αυτές μπορούν να ληφθούν από άλλο μέλος, μόνο αν το προς έρευνα μέλος απουσιάζει προσωρινά ή αδυνατεί, λόγω προβλημάτων υγείας, να παρέχει τις πληροφορίες.

2. ΤΡΟΠΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ

Στο εξώφυλλο του Ερωτηματολογίου Μέλους, όπως και στα υπόλοιπα ερωτηματολόγια της έρευνας, καταχωρείται ο Κωδικός του Νοικοκυριού, που αποτελείται από τρία τμήματα με 10 συνολικά ψηφία. Το πρώτο τμήμα από έξι ψηφία είναι ο κωδικός της Μονάδας Επιφανείας, το δεύτερο τμήμα από 2 ψηφία είναι πάντα, για την έρευνα του 2003, μηδέν-μηδέν (00) και το τρίτο τμήμα από 2 ψηφία είναι ο αύξων αριθμός του νοικοκυριού μέσα στη Μονάδα Επιφανείας. Στη συνέχεια, καταχωρείται ο αύξων αριθμός του μέλους (2 ψηφία), του οποίου το Ερωτηματολόγιο Μέλους συμπληρώνεται.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ερώτημα 1: «Παρακαλώ, να σημειώσετε την ώρα έναρξης της συνέντευξης:»
Θα σημειωθεί λεπτομερώς η ώρα έναρξης της συνέντευξης π.χ. 19.00'.

Ερωτήματα 2-5

Η συμπλήρωση των ερωτημάτων που αφορούν στις βιογραφικές πληροφορίες είναι απλή.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τα στοιχεία εκπαίδευσης καταγράφονται σύμφωνα με τη διεθνή ταξινόμηση της εκπαίδευσης ISCED 97.

Ερώτημα 8: «Ποιο είναι το υψηλότερο επίπεδο βασικής, μέσης, ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης, που έχετε ολοκληρώσει;»

Άτομα, ηλικιωμένα κυρίως, τα οποία δεν παρακολούθησαν ποτέ καμία βαθμίδα εκπαίδευσης θα απαντήσουν στο πρώτο τετράγωνο και θα συνεχίσουν με τα ερωτήματα που αναφέρονται στην υγεία.

Άτομα, που δεν τελείωσαν το δημοτικό, αλλά παρακολούθησαν μερικές μόνο τάξεις, θα απαντήσουν στο τετραγωνίδιο 1 και στη συνέχεια στο ερώτημα 9 θα καταχωρηθεί το έτος, κατά το οποίο διέκοψαν την εκπαίδευσή τους.

ΥΓΕΙΑ

Τα **ερωτήματα 10 – 16** που αναφέρονται στην υγεία, θα πρέπει να υποβάλλονται, από τον ερευνητή, με διακριτικότητα.

Ερώτημα 11: « Έχετε κάποιο χρόνιο πρόβλημα υγείας;»

Το χρόνιο πρόβλημα υγείας δεν προκαθορίζεται και η απάντηση, που ζητείται, είναι καθαρά υποκειμενική και εκφράζει την άποψη του ερευνωμένου. Για παράδειγμα, οι αλλεργίες που συνήθως εμφανίζονται εποχιακά, μπορεί να θεωρηθούν από ορισμένους ως χρόνιο πρόβλημα και από άλλους όχι. Το ίδιο ισχύει για πάσχοντες από διαβήτη ή χοληστερίνη. Έτσι άτομα που έχουν προσαρμοστεί στο διατροφικό πρόγραμμα, που απαιτείται και όχι μόνον, μπορούν να απαντήσουν ότι δεν αντιμετωπίζουν χρόνιο πρόβλημα υγείας, ενώ κάποιοι άλλοι όχι.

Ερωτήματα 13 και 15

Θετική απάντηση θα δώσουν μόνο όσοι χρειάστηκαν τη συμβουλή οδοντίατρου ή άλλου ειδικευμένου γιατρού, αλλά για κάποιον λόγο δεν την έλαβαν.

Ερωτήματα 14 και 16

Οι απαντήσεις θα δοθούν βάσει του πιο πρόσφατου περιστατικού και θα πρέπει να αποδίδεται η πραγματική αιτία, για την οποία ο ερευνώμενος δεν επισκέφτηκε τον οδοντίατρο ή ειδικευμένο γιατρό. Πολλοί επικαλούνται έλλειψη χρόνου λόγω εργασίας ή φροντίδας παιδιών, ενώ πραγματικά φοβούνται το γιατρό, τις εξετάσεις, τη θεραπεία κλπ.

Απάντηση στο τετραγωνίδιο 2 «Μεγάλη λίστα αναμονής» θα δοθεί αν ο ερευνώμενος ήταν αποφασισμένος να επισκεφτεί τον οδοντίατρο / γιατρό, αλλά λόγω μεγάλης λίστας αναμονής αυτό ήταν αδύνατο και εν τω μεταξύ το πρόβλημα βελτιώθηκε.

Απάντηση στο τετραγωνίδιο 6 «Περίμενα μήπως το πρόβλημα βελτιωθεί από μόνο του» θα δοθεί αν ο ερευνώμενος δεν επικοινωνήσε καθόλου με το γιατρό, αλλά απλώς περίμενε μήπως το πρόβλημά του βελτιωθεί.

ΤΡΕΧΟΥΣΑ ΑΣΧΟΛΙΑ

Ερώτημα 17: «Κατά την προηγούμενη εβδομάδα, εργαστήκατε με αμοιβή ή για κέρδος, έστω και για μία ώρα;»

Όσοι εργάστηκαν την προηγούμενη από την εβδομάδα διενέργειας της έρευνας με αμοιβή ή για κέρδος, έστω και για μία ώρα, θα απαντήσουν θετικά. Οι άμισθοι βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση θα απαντήσουν «ΝΑΙ» στο ερώτημα.

Ερώτημα 19: «Ποια είναι η κύρια ασχολία σας; Είστε:»

Η ασχολία αυτοκαθορίζεται από τον ερευνώμενο και έτσι, για παράδειγμα, φοιτητές εργαζόμενοι με μερική ή πλήρη απασχόληση θεωρούν ως κύρια ασχολία τις σπουδές τους, ενώ άλλοι την εργασία τους.

Εργασία με "**πλήρη απασχόληση**" θεωρείται ότι έχει το άτομο, που το εβδομαδιαίο ωράριο εργασίας του είναι ίσο με αυτό που ισχύει για τους εργαζομένους της ειδικότητάς του στην επιχείρηση ή την υπηρεσία όπου εργάζεται.

Εργασία με "**μερική απασχόληση**" θεωρείται ότι έχει το άτομο, που το εβδομαδιαίο ωράριο εργασίας του είναι μικρότερο από αυτό που ισχύει για τους εργαζομένους της ειδικότητάς του στην επιχείρηση ή την υπηρεσία όπου εργάζεται και έχει ως συνέπεια τη μείωση του ύψους των αποδοχών.

Παρά την ύπαρξη των προαναφερθέντων ορισμών για πλήρη και μερική απασχόληση, ένας μέσος όρος εργασίας με πλήρη απασχόληση θεωρούνται οι 30 ώρες εβδομαδιαία, γι' αυτό και στη συνέχεια του ερωτηματολογίου υπάρχουν ερωτήματα (45 και 46) που αναφέρονται σε αυτό το κριτήριο.

• Κωδικός 01: Εργαζόμενος με πλήρη απασχόληση

Για όσους έχουν κάποια εργασία από την οποία αποκομίζουν άμεσα ή έμμεσα οικονομικό όφελος. Ως εργαζόμενοι θεωρούνται οι μισθωτοί, ανεξάρτητα από τον τρόπο πληρωμής τους (με μισθό, ημερομίσθιο, σε είδος, με ποσοστά κλπ.), οι μαθητευόμενοι με ή χωρίς αμοιβή, οι επιχειρηματίες που εργάζονται και οι ίδιοι, οι βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση χωρίς αμοιβή. Επίσης, τα άτομα που έχουν διακόψει προσωρινά την εργασία τους, γιατί βρίσκονται σε κανονική ή αναρρωτική άδεια, απεργία κλπ. ή η εργασία τους είναι εποχική. Διευκρινίζεται ότι η εποχικότητα εργασίας, ως προσωρινή διακοπή, ισχύει μόνο για όσους εργάζονται σε δική τους επιχείρηση.

- **Κωδικός 02: Εργαζόμενος με μερική απασχόληση**
Για τις ίδιες κατηγορίες εργαζομένων με την προηγούμενη περίπτωση (κωδικός 01), με μόνη διαφορά ότι εργάζονται με «μερική απασχόληση».
- **Κωδικός 03: Άνεργος**
Για όσους δεν εργάζονται και ζητούν σήμερα μία εργασία (π.χ. επειδή απολύθηκαν, τελείωσε η εργασία που είχαν αναλάβει, έκλεισε η επιχείρηση ή ζητούν εργασία για πρώτη φορά, άτομα που εργάζονται εποχικά, όπως ξενοδοχοϋπάλληλοι, εργάτες γεωργίας, ηθοποιοί κλπ. κατά την περίοδο που δεν εργάζονται (εκτός σεζόν) κλπ.).
- **Κωδικός 04: Μαθητής, φοιτητής, μετεκπαιδευόμενος, εργαζόμενος χωρίς αμοιβή για απόκτηση εμπειρίας**
Για μαθητές, σπουδαστές, φοιτητές, μετεκπαιδευόμενους, καθώς και για όσους εργάζονται χωρίς αμοιβή για να αποκτήσουν εμπειρία.
- **Κωδικός 05: Συνταξιούχος (σε κανονική ηλικία ή μη), έχετε διακόψει τις εργασίες της επιχείρησής σας**
Για όσους λαμβάνουν σύνταξη από την εργασία τους, λόγω ορίου ηλικίας, σύνταξη αναπηρίας από ατύχημα, ασθένειας κλπ. Στην ίδια κατηγορία θα περιληφθούν και οι επιχειρηματίες που έχουν διακόψει τις εργασίες της επιχείρησής τους, έχουν πτωχεύσει ή χάσει την περιουσία τους. Σημειώνεται ότι δε θα θεωρηθούν συνταξιούχοι τα άτομα που παίρνουν τη σύνταξη του αποθανόντος συζύγου ή πατέρα, ενώ συνταξιούχοι θεωρούνται όσοι λαμβάνουν πρόωρη σύνταξη.
- **Κωδικός 06: Ακατάλληλος για εργασία ή έχετε μόνιμη αναπηρία**
Για όσους έχουν μόνιμη αναπηρία ή είναι ακατάλληλοι για εργασία (π.χ. χρήστες ναρκωτικών).
- **Κωδικός 07: Στρατιώτης**
Για όσους υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία.
- **Κωδικός 08: Νοικοκυρά**
Για όσους ασχολούνται με τα οικιακά.
- **Κωδικός 09: Άλλη περίπτωση, μη οικονομικά ενεργό άτομο**
Για άλλα μη οικονομικά ενεργά άτομα, όπως εισοδηματίες, σε αναμονή συνταξιοδότησης, υποψήφιοι για πανεπιστήμιο/ τεχνολογικά ιδρύματα κ.ά., σε αναμονή στρατεύσης ή που μόλις απολύθηκαν από το στρατό, άτομα που περιμένουν να αναλάβουν εργασία που έχουν ήδη βρει, άτομα σε διαθεσιμότητα, άτομα που θα μεταναστεύσουν, άεργοι (δε θέλουν να εργαστούν).

Ερώτημα 20: «Κατά τις τελευταίες τέσσερις εβδομάδες αναζητήσατε μια εργασία;»

Αρνητική απάντηση στο ερώτημα θα καταχωρηθεί για όσους περιμένουν απάντηση σε αίτηση που έχουν κάνει για εργασία και ανεξάρτητα, από το αποτέλεσμα, για όσους έχουν απευθυνθεί στον ΟΑΕΔ και περιμένουν να τους καλέσουν να αναλάβουν μία εργασία, και, τέλος για όσους περιμένουν τα αποτελέσματα διαγωνισμού για διορισμό στο δημόσιο τομέα, ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΥΡΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΣ Ή ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ)

Για άτομα που σήμερα δεν έχουν ως κύρια ασχολία την εργασία

Ερωτήματα 22-31

Σε αυτή την ενότητα συγκεντρώνονται πληροφορίες που αφορούν στην τελευταία εργασία, όσων δε θεωρούν ότι η σημερινή κύρια ασχολία τους είναι η εργασία, αλλά και πληροφορίες που αφορούν στη σημερινή εργασία, που πιθανόν να έχουν ορισμένοι και την οποία θεωρούν ως δευτερεύουσα και όχι κύρια ασχολία τους (π.χ. συνταξιούχοι ή φοιτητές που εργάζονται).

Ερώτημα 23: «Να περιγράψετε, με τη μεγαλύτερη δυνατή λεπτομέρεια, το είδος της κύριας δραστηριότητας (επάγγελμα) που είχατε στην τελευταία εργασία σας ή έχετε στη σημερινή εργασία σας.

Καταχωρείται το είδος της εργασίας (επάγγελμα, ειδικότητα) του ερευνημένου στο κατάστημα, στο εργοστάσιο, στην επιχείρηση κλπ., όπου εργαζόταν. Η απάντηση πρέπει να είναι πλήρης και

σαφής, ώστε να είναι δυνατή η ταξινόμηση του επαγγέλματος. π.χ. υφαντής, μηχανικός αυτοκινήτων, διευθυντής λογιστηρίου, ταμίας, πωλητής, χειριστής πρέσας, συναρμολογητής μηχανημάτων κλπ.

Ερώτημα 24: «Στην τελευταία εργασία σας ή στη σημερινή σας εργασία ήσασταν/ είστε:»

Στο ερώτημα αυτό καταγράφεται η θέση στην εργασία.

- **Αυτοαπασχολούμενος με μισθωτό /ούς**

Για όσους εργάζονταν /εργάζονται σε δικό τους κατάστημα ή επιχείρηση, μόνοι τους ή με συνεταίρους και απασχολούσαν ή απασχολούν προσωπικό με αμοιβή (μισθωτούς, ημερομισθίους, ωρομισθίους, αμειβόμενους με ποσοστά κλπ.).

- **Αυτοαπασχολούμενος χωρίς μισθωτό /ούς:**

Για όσους είχαν /έχουν δικό τους κατάστημα ή επιχείρηση, εργάζονταν /εργάζονται οι ίδιοι σε αυτό, μόνοι τους ή με κάποια μέλη της οικογένειάς τους, που δεν αμείβονταν και δεν απασχολούσαν /απασχολούν μισθωτούς ή ημερομισθίους.

- **Μισθωτός:**

Για όσους εργάζονταν /εργάζονται σε κατάστημα, επιχείρηση κλπ. του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα, με πλήρη ή μερική απασχόληση και για την εργασία τους αμείβονταν / αμείβονται με μισθό, ημερομίσθιο, ποσοστά επί των πωλήσεων, με το κομμάτι ή και σε είδος. Ως μισθωτοί θεωρούνται, επίσης, ορισμένες κατηγορίες εργαζομένων "κατ' αποκοπή", εφόσον δε διαθέτουν δικά τους υλικά και μηχανήματα, ούτε απασχολούν προσωπικό, όπως οι εργάτες γεωργίας που αναλαμβάνουν το σκάψιμο αμπελώνα, οι μοδίστρες που εργάζονται σε σπίτια κλπ.

- **Βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση, χωρίς αμοιβή:**

Για άτομα τα οποία βοηθούσαν /βοηθούν κάποιο /α μέλος /η του νοικοκυριού στην οικογενειακή επιχείρηση (κατάστημα, γραφείο, γεωργική ή κτηνοτροφική εκμετάλλευση, οικοτεχνία κλπ.), χωρίς να λαμβάνουν οποιασδήποτε μορφής αμοιβή (σε χρήμα ή σε είδος) για την εργασία τους, εκτός από τα έξοδα συντήρησής τους και πιθανόν κάποιο "χαρτζιλίκι".

Ερώτημα 25

Το ερώτημα αποτελεί φίλτρο και έτσι τα **ερωτήματα 26-29**, που ακολουθούν, αφορούν στοιχεία της εργασίας (μισθωτών) που είχαν **κατά την προηγούμενη εβδομάδα** όσοι είχαν μία εργασία, από την οποία ίσως απουσίαζαν για κάποιους λόγους (ερώτημα 17 ή και ερώτημα 18 απάντηση ΝΑΙ), και ταυτόχρονα δε θεωρούν ως κύρια ασχολία τους την εργασία (ερώτημα 19 απαντήσεις διαφορετικές από 1 και 2).

Ερώτημα 26: «Να περιγράψετε την κύρια δραστηριότητα της επιχείρησης (κατάστημα, εργοστάσιο, υπηρεσία κλπ.), στην οποία εργαστήκατε, κατά την προηγούμενη εβδομάδα:»

Καταχωρείται ο κλάδος οικονομικής δραστηριότητας με τη μεγαλύτερη δυνατή ανάλυση και με απόλυτη σαφήνεια. Γενικές απαντήσεις, όπως εργοστάσιο, κατάστημα, εταιρεία, δημόσια υπηρεσία, Ν.Π.Δ.Δ. κλπ. δεν αρκούν, γιατί δεν αποδίδουν **αναλυτικά** τον κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. Ικανοποιητικές απαντήσεις είναι εργοστάσιο υφασμάτων, επιπλοποιείο, κατάστημα λιανικής ή χονδρικής πώλησης επίπλων, εταιρεία υδάτων, μεταλλεία σιδήρου, δημόσιο ή ιδιωτικό σχολείο, καλλιέργεια καπνού κλπ. Πρέπει, δηλαδή, να αναγράφεται ακριβώς το είδος του προϊόντος που παράγει ή πωλεί το κατάστημα ή το είδος της υπηρεσίας που προσφέρει.

Ερώτημα 27: "Πόσοι μισθωτοί απασχολούνταν στην τοπική μονάδα της επιχείρησης, του οργανισμού ή της υπηρεσίας που εργαστήκατε, κατά την προηγούμενη εβδομάδα:»

Ως "**τοπική μονάδα**" της επιχείρησης θεωρείται το κτίριο ή το σύνολο κτιρίων, που βρίσκονται σε μία και μόνο συγκεκριμένη τοποθεσία. Αν ένα άτομο εργάζεται σε περισσότερα από ένα μέρη ή στο σπίτι του, ως τοπική μονάδα θα θεωρείται το Διευθυντικό Τμήμα της επιχείρησης.

Στον αριθμό των μισθωτών δε θα περιληφθούν οι ευκαιριακά ή περιστασιακά εργαζόμενοι, καθώς και τα συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη της οικογένειας, ενώ θα πρέπει να περιληφθεί ο αυτοαπασχολούμενος επιχειρηματίας.

Ερώτημα 28: «Πόσες ώρες απασχολείστε, συνήθως, την εβδομάδα στην κύρια εργασία σας;»

Διευκρινίζεται ότι η υπερωριακή απασχόληση περιλαμβάνεται είτε αυτή είναι αμειβόμενη είτε όχι. Στην περίπτωση που ορισμένοι εργαζόμενοι δεν έχουν συγκεκριμένο ωράριο εργασίας, υπολογίζεται ο μέσος όρος των ωρών εργασίας των τεσσάρων τελευταίων εργάσιμων εβδομάδων. Για τους αυτοαπασχολούμενους υπολογίζεται και η τυχόν εργασία στο σπίτι, ενώ για τους μαθητευομένους με αμοιβή και εκπαιδευομένους σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης δεν προσμετράται ο χρόνος μαθητείας.

Ερώτημα 29: Αποδοχές μισθωτών

Καταχωρείται το μικτό και το καθαρό ποσό από μισθωτές υπηρεσίες και η χρονική περίοδος λήψης (εβδομάδα, 15νθήμερο, μήνας).

Ως μικτές αποδοχές από μισθωτή εργασία θεωρούνται οι αποδοχές πριν την αφαίρεση των φόρων και των κρατήσεων για την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση των μισθωτών.

Ως καθαρές αποδοχές από μισθωτή εργασία θεωρούνται οι αποδοχές μετά την αφαίρεση των φόρων και των κρατήσεων για την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση των μισθωτών.

Στα ποσά συμπεριλαμβάνονται και οι αποδοχές από τη συνήθη υπερωριακή απασχόληση.

Ερώτημα 30: «Τι είδους εργασιακή σχέση είχατε /έχετε στην εργασία σας;»

Ως "**μόνιμη ή αορίστου χρόνου**" εργασία θεωρείται η εργασιακή σχέση για την οποία υπάρχει γραπτή συμφωνία απεριόριστης χρονικής διάρκειας.

Ως "**σύμβαση ορισμένου χρόνου ή έργου**" θεωρείται η εργασιακή σχέση για την οποία υπάρχει γραπτή συμφωνία περιορισμένης χρονικής διάρκειας, ενώ ως "**προσωρινή**" θεωρείται η εργασία μικρής, συνήθως, χρονικής διάρκειας, η οποία δεν παρέχει βεβαιότητα για το μέλλον.

Ερώτημα 31: «Στην εργασία σας είχατε /έχετε την εποπτεία ή το συντονισμό κάποιου προσωπικού;»

Απάντηση «**Ναι**» θα δώσουν τα άτομα που στην εργασία τους είχαν /έχουν την εποπτεία ή το συντονισμό προσωπικού, θεσμοθετημένα, δηλαδή είναι διευθυντές, προϊστάμενοι τμημάτων, κά., Όσοι έχουν μερική εποπτεία προσωπικού, λόγω αρχαιότητας, εμπειρίας, ή λόγω ύπαρξης συγκεκριμένων προσόντων και καθηκόντων (π.χ. υπεύθυνοι γραφείου, ομαδάρχες κά.) θα απαντήσουν «**Όχι**».

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΥΡΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για όσους σήμερα έχουν ως κύρια ασχολία την εργασία

Ερωτήματα 32-46

Σε αυτή την ενότητα συλλέγονται στοιχεία, που αφορούν στην κύρια εργασία, όσων θεωρούν ότι η σημερινή κύρια ασχολία τους είναι η εργασία (ερώτημα 19 απαντήσεις 1 ή 2). Ως κύρια εργασία θεωρείται, για τους ερευνωμένους που έχουν περισσότερες από μία εργασίες, αυτή στην οποία απασχολούνται, συνήθως, τις περισσότερες ώρες.

Τα **ερωτήματα 32-40** είναι ίδια με τα ερωτήματα 23-31 της προηγούμενης ενότητας.

Ερώτημα 41: «Έχετε αλλάξει κύρια εργασία τους τελευταίους 12 μήνες;»

Οι **μισθωτοί** θεωρείται ότι έχουν αλλάξει εργασία αν έχουν αλλάξει εργοδότη. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που έχει γίνει αλλαγή θέσης στη εργασία, δηλαδή από μισθωτός αυτοαπασχολούμενος. Δε θεωρείται αλλαγή εργασίας η αλλαγή καθηκόντων στον ίδιο εργοδότη. Όσον αφορά στους **αυτοαπασχολούμενους**, ως αλλαγή εργασίας θεωρείται η αλλαγή δραστηριότητας της επιχείρησης ή η αλλαγή της θέσης στην εργασία, δηλαδή από αυτοαπασχολούμενος μισθωτός. Δε θεωρείται αλλαγή εργασίας η ολοκλήρωση των εργασιών ενός συμβολαίου και η αρχή των εργασιών ενός νέου.

Ερωτήματα 43-46

Τα ερωτήματα καταγράφουν την ύπαρξη περισσότερων από μία εργασιών, τις ώρες τις οποίες ο ερευνώμενος απασχολείται σε αυτές, και τον λόγο για τον οποίο η εργασία ή οι εργασίες του ερευνωμένου διαρκεί/ ούν λιγότερο από 30 ώρες. Οι πιλότοι, οι δάσκαλοι και άλλες κατηγορίες εργαζομένων, οι οποίοι, κατά κανόνα, εργάζονται λιγότερο από 30 ώρες την εβδομάδα, θα απαντήσουν στο τετραγωνίδιο 5 «*θεωρούνται ως πλήρης απασχόληση οι ώρες ασχολίας σε όλες τις εργασίες σας*», εκτός αν οι ίδιοι θεωρούν ότι εργάζονται με μερική απασχόληση για οποιοδήποτε άλλο λόγο.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ερώτημα 47: «Σε ποια ηλικία αναλάβατε για πρώτη φορά κανονική εργασία;»

Ως **πρώτη κανονική εργασία** θεωρείται η πρώτη εργασία του ατόμου μετά την ολοκλήρωση της χωρίς διακοπή εκπαίδευσής του. Δε θα περιληφθούν οι περιστασιακές εργασίες φοιτητών/ σπουδαστών/ μαθητών, κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.

Ερώτημα 48: «Πόσα χρόνια συνολικά, κατά προσέγγιση, έχετε εργαστεί ως μισθωτός ή ως αυτοαπασχολούμενος;»

Θα καταγραφούν τα συνολικά έτη εργασίας, από την έναρξη της πρώτης κανονικής εργασίας μέχρι σήμερα, όλοι οι εργαζόμενοι και όσοι έχουν εργαστεί στο παρελθόν είτε ως μισθωτοί είτε ως αυτοαπασχολούμενοι. Για όσους έχουν εργαστεί και ως μισθωτοί και ως αυτοαπασχολούμενοι, θα καταγραφούν αθροιστικά τα έτη εργασίας.

Ερώτημα 49: «Για κάθε μήνα του 2002 και μέχρι σήμερα ποια ήταν η κύρια ασχολία σας;»

Σκοπός του ερωτήματος αυτού είναι η καταγραφή των αλλαγών που σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια του 2002 στην κύρια ασχολία του ερευνωμένου, είτε πρόκειται για εργασία είτε για οποιαδήποτε άλλη ασχολία. Επισημαίνεται ότι: για να διαπιστωθεί, γενικά, ποια είναι η κύρια ασχολία, ο ερευνητής θα αρκестεί στη γνώμη του ερευνωμένου για το ποια θεωρεί ο ίδιος ως κύρια. Αν όμως ο ερευνώμενος είχε περισσότερες από μία ασχολίες, κατά τη διάρκεια του ίδιου μήνα, τότε θα θεωρηθεί ως κύρια ασχολία, για το συγκεκριμένο μήνα, η ασχολία με τη μεγαλύτερη διάρκεια.

Στο ερώτημα γίνεται διάκριση στους μισθωτούς, που εργάζονται με πλήρη απασχόληση και στους μισθωτούς, που εργάζονται με μερική απασχόληση, καθώς και στους αυτοαπασχολούμενους που εργάζονται με πλήρη ή μερική απασχόληση. Διευκρινίζεται ότι ο βοηθός στην οικογενειακή επιχείρηση, ανάλογα με τις ώρες που απασχολείται σε αυτή, θα περιληφθεί στους αυτοαπασχολούμενους με πλήρη ή μερική απασχόληση.

Δεδομένου ότι η έρευνα διαρκεί για το χρονικό διάστημα Απρίλιος – Ιούνιος 2003, για όσους ερευνώνται τον Απρίλιο 2003, τα χτένια που αντιστοιχούν στους μήνες Μάιος και Ιούνιος 2003 θα παραμένουν κενά, ενώ για όσους ερευνώνται το Μάιο 2003, θα παραμένουν κενά τα χτένια, που αντιστοιχούν στο μήνα Ιούνιο 2003. Τέλος, για όσους ερευνώνται τον Ιούνιο 2003 θα πρέπει όλα τα χτένια του ερωτήματος να έχουν απάντηση.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ

Στα **ερωτήματα 50-69** καταγράφονται τα εισοδήματα που είχε ο ερευνώμενος, κατά τη διάρκεια του 2002, από μισθωτές υπηρεσίες, από μία ή περισσότερες εργασίες.

Ως εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες ορίζεται η συνολική αμοιβή, σε χρήμα ή σε είδος, που καταβάλλεται από έναν εργοδότη σε έναν εργαζόμενο, ως αντιστάθμισμα για εργασία που παρείχε ο δεύτερος κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς του εισοδήματος.

Το εισόδημα των μισθωτών περιλαμβάνει:

- (1) Εισόδημα σε χρήμα και
- (2) Εισόδημα σε είδος

Στην ενότητα του εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες και προκειμένου, όπως προαναφέρθηκε στο τμήμα III των βασικών εννοιών και ειδικότερα στον ορισμό του εισοδήματος, να υπολογιστεί το διαθέσιμο εισόδημα, γίνεται προσπάθεια για την καταγραφή του φόρου που παρακρατήθηκε στην πηγή από το εισόδημα των μισθωτών, καθώς και των ποσών που καταβάλλονται για κοινωνικές ασφαλιστικές εισφορές.

Ερωτήματα 51 και 52: Συνολικές μικτές αποδοχές

Στα ερωτήματα καταγράφονται οι συνολικές μικτές αποδοχές του ερευνωμένου, κατά τη διάρκεια του έτους 2002. Ως **μικτές αποδοχές** θεωρούνται οι αποδοχές που λαμβάνει ο ερευνώμενος, πριν αφαιρεθούν από αυτές ο φόρος που παρακρατήθηκε και οι εισφορές για την κοινωνική ασφάλιση.

Ερωτήματα 53 και 54: Συνολικές καθαρές αποδοχές

Στα ερωτήματα καταγράφονται οι συνολικές καθαρές αποδοχές του ερευνωμένου, κατά τη διάρκεια του έτους 2002. Ως **καθαρές αποδοχές** θεωρούνται οι αποδοχές που λαμβάνει ο ερευνώμενος, αφού αφαιρεθούν από αυτές ο φόρος που παρακρατήθηκε και οι εισφορές για την κοινωνική ασφάλιση.

Ερώτημα 55: «Το καθαρό ποσό που δηλώσατε στο ερώτημα 54 καταβλήθηκε:»

- **Μετά την αφαίρεση του φόρου μόνο:** για περιπτώσεις, που ο εργαζόμενος δεν καταβάλλει εισφορές για κοινωνική ασφάλιση, για οποιονδήποτε προσωπικό λόγο ή γιατί ο εργοδότης του δε δέχεται να τον ασφαλίσει ή για περιπτώσεις, που οι αποδοχές έχουν καταβληθεί και περιλαμβάνουν τις εισφορές για κοινωνική ασφάλιση.
- **Μετά την αφαίρεση των ασφαλιστικών εισφορών μόνο:** για τις περιπτώσεις, που ο εργαζόμενος δε φορολογείται λόγω του ύψους των αποδοχών του ή λόγω συμφωνίας που έχει κάνει με τον εργοδότη του ή για περιπτώσεις, που οι αποδοχές έχουν καταβληθεί και περιλαμβάνουν τον φόρο.
- **Μετά την αφαίρεση του φόρου και των ασφαλιστικών εισφορών:** για περιπτώσεις, που από τον μισθό του εργαζομένου έχει παρακρατηθεί και φόρος και εισφορές για κοινωνική ασφάλιση.
- **Δε γνωρίζω:** για όσους δε γνωρίζουν αν από τις αποδοχές τους έχει γίνει παρακράτηση φόρου και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια από τον ερευνητή για αποφυγή, όσο το δυνατόν γίνεται, της απάντησης αυτής.

Ερώτημα 56

Το ερώτημα αποτελεί φίλτρο και κατευθύνει τον ερευνητή. Στα **ερωτήματα 57-59** απαντούν μόνο όσοι δεν έδωσαν ποσό ούτε στις μικτές ούτε στις καθαρές αποδοχές (ερωτήματα 51 και 53 απάντηση ΟΧΙ).

Στο **ερώτημα 57** καταγράφονται οι μηνιαίες μικτές και καθαρές αποδοχές που είχε ο ερευνώμενος, κατά τη διάρκεια του 2002, από όλες τις εργασίες του συνολικά, καθώς και η περίοδος λήψης, ενώ στο ερώτημα 59 σημειώνονται ο αριθμός των μηνών, εβδομάδων ή 15νθημέρων κατά τη διάρκεια των οποίων λάμβανε ο ερευνώμενος τις αποδοχές. Στο ερώτημα 58, όπως και στο ερώτημα 55 καταγράφονται πληροφορίες για τις κρατήσεις, που γίνονταν στις αποδοχές του μισθωτού (φόροι και ασφαλιστικές εισφορές).

Ερώτημα 60

Στο ερώτημα περιλαμβάνονται τα εισοδήματα από πηγές εισοδήματος, που σχετίζονται με τη μισθωτή εργασία του ερευνωμένου.

Τα ποσά από αυτές τις πηγές εισοδήματος μπορεί να έχουν ήδη συμπεριληφθεί στα συνολικά ετήσια μικτά και καθαρά ποσά των ερωτημάτων 52 και 54 ή και στα μηνιαία μικτά και καθαρά ποσά του ερωτήματος 57. Γι' αυτό τα ερωτήματα που ακολουθούν έχουν στόχο να καταγράψουν τα ποσά μόνο, όσων εισοδημάτων είναι επιπρόσθετα, προκειμένου στη συνέχεια να προστεθούν (εφόσον είναι επιπρόσθετα) στα συνολικά ετήσια ποσά –μικτά και καθαρά- για τον υπολογισμό του διαθέσιμου εισοδήματος.

Στο ερώτημα **περιλαμβάνονται**:

- οι υπερωρίες
- οι προμήθειες και τα φιλοδωρήματα
- οι αποδοχές για αμοιβή με το κομμάτι (φασόν)
- το επίδομα ανάδοχων οικογενειών για οικογένειες που υιοθετούν μόνιμα ή και προσωρινά παιδιά.
- τα μερίσματα από μετοχές και τα δώρα οποιασδήποτε μορφής που δίνονται στον εργαζόμενο από την επιχείρηση για την υψηλή απόδοσή του, π.χ. ένας μισθός επιπλέον, ως δώρο, μετά το κλείσιμο του ετήσιου ισολογισμού κλπ.
- το επίδομα λόγω εργασίας σε παραμεθόρια περιοχή και το επίδομα /βοήθημα για μεταφορά από /προς την εργασία
- το επίδομα αδειας
- το επίδομα παραγωγικότητας
- το Δώρο Χριστουγέννων και Πάσχα
- το βοήθημα γάμου (και **όχι το επίδομα τέκνων**, το οποίο ή θα περιλαμβάνεται στο μισθό ή θα καταχωρείται στα οικογενειακά επιδόματα στο ερώτημα 38 του Ερωτηματολογίου του Νοικοκυριού)
- το επίδομα των οικοδόμων (δωρόσημο)
- λοιπές αποδοχές που δεν περιλαμβάνονται στον τακτικό μισθό, όπως τα πριμ τακτικής προσέλευσης, κ.ά.

Δε θα περιληφθούν στο ερώτημα 60, αλλά και στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, τα ποσά που αφορούν σε:

- αποζημίωση για έξοδα μετακίνησης (π.χ. έξοδα ταξιδιού και ημερήσια αποζημίωση για εκτός έδρας εργασία)
- πρόωρη αποχώρηση από την εργασία, επίδομα που καταβάλλεται περιοδικά σε άτομα μεγάλης ηλικίας που αποσύρονται από την εργασία -πριν την ηλικία συνταξιοδότησης- λόγω μείωσης προσωπικού, που οφείλεται στη λήψη οικονομικών μέτρων, όπως η επαναδόμηση της επιχείρησης ή του βιομηχανικού κλάδου. Το επίδομα διακόπτεται μόλις το άτομο φτάσει στην ηλικία κανονικής συνταξιοδότησης.
- αγορά ειδικής στολής απαραίτητη για την εργασία
- εφάπαξ αμοιβές λόγω συνταξιοδότησης σε κανονική ηλικία και
- πληρωμές για ημέρες απεργίας από ταμεία αλληλοβοήθειας.

Ερωτήματα 62-63:

Στόχος του ερωτήματος είναι, αν κάποια εισοδήματα από αυτά που αναφέρονται στο ερώτημα 60 δεν περιλαμβάνονται στο μισθό, να προσδιοριστούν ποσοτικά (μικτά και καθαρά) στο ερώτημα 63.

Ερωτήματα 65-69:

Στο ερώτημα 65 αναφέρονται εισοδήματα από δύο ακόμα πηγές εισοδήματος, οι οποίες δεν προαναφέρονται στο ερώτημα 60 και σχετίζονται με το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες. Συγκεκριμένα :

A. Συμπληρωματικές αποδοχές από τον εργοδότη λόγω ασθένειας, μητρότητας, αναπηρίας κλπ.

Πρόκειται για αποδοχές που λαμβάνονται κυρίως από εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα, όταν π.χ. ο ερευνώμενος ασθενήσει και δεν εργαστεί. Στην περίπτωση ασθένειας, για τις τρεις πρώτες ημέρες ασθένειας το χρόνο, ο εργοδότης καταβάλλει κανονικά το μισθό του και το ποσό αυτό καταχωρείται στο Β «αποδοχές από τον εργοδότη, που καταβάλλονται αντί μισθού, λόγω ασθένειας, ...». Για τις υπόλοιπες ημέρες ασθένειας ο εργοδότης καταβάλλει μέρος του μισθού, το οποίο και καταχωρείται εδώ, και το ασφαλιστικό ταμείο το υπόλοιπο, το οποίο καταχωρείται στο ερώτημα 110. Στο **ερώτημα 68** καταγράφεται το μικτό και καθαρό ποσό που αντιστοιχεί στο μέρος του μισθού που καταβάλει ο εργοδότης μόνο, αν αυτό μπορεί να διαχωριστεί από το μισθό και να προσδιοριστεί ποσοτικά (ερώτημα 67). Το μέρος που καταβάλλεται από το ασφαλιστικό ταμείο και, το οποίο, συνήθως, μπορεί να διαχωριστεί από το μισθό και να προσδιοριστεί ποσοτικά, θα καταχωρηθεί στο **ερώτημα 110** «Επιδόματα – βοηθήματα ασθένειας».

Γενικότερα, για τους **εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα** ισχύουν τα εξής:

Για τις τρεις πρώτες ημέρες απουσίας λόγω ασθένειας δεν καταβάλλεται επίδομα. Για τις επόμενες 15 ημέρες απουσίας, δηλαδή από την 4^η έως την 18^η ημέρα, το επίδομα ασθένειας είναι ίσο με το 25% του τεκμαρτού ημερομισθίου του εργαζομένου. Για τις δεκαπέντε ημέρες που ακολουθούν, δηλαδή από την 19^η έως την 33^η, είναι ίσο με το 50% του τεκμαρτού ημερομισθίου του εργαζομένου.

B. Αποδοχές από τον εργοδότη, που καταβάλλονται αντί μισθού, λόγω ασθένειας, μητρότητας, αναπηρίας κλπ.:

Πρόκειται για αποδοχές που λαμβάνονται, κυρίως, από εργαζομένους στο δημόσιο τομέα, όταν π.χ. ο ερευνώμενος ασθενήσει και δεν εργαστεί ο μισθός καταβάλλεται κανονικά. Το ίδιο ισχύει για τις τρεις πρώτες ημέρες ασθένειας και για τους εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα, δηλαδή για αυτές τις ημέρες το επίδομα καταβάλλεται ολόκληρο από τον εργοδότη αντί μισθού.

Επισημαίνεται ότι ισχύουν, όπως παραπάνω, περίπου τα ίδια και για τα λοιπά επιδόματα (μητρότητας, ανικανότητας, χηρείας), δηλαδή καταβάλλεται όλο το ποσό του επιδόματος αντί μισθού από τον εργοδότη ή καταβάλλεται μόνο μέρος από τον εργοδότη και το υπόλοιπο ποσό από το ασφαλιστικό ταμείο του μισθωτού.

ΠΑΡΟΧΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Η παροχή αυτοκινήτου της επιχείρησης αποτελεί εισόδημα σε είδος, το οποίο με κατάλληλη μέθοδο θα εκτιμηθεί ποσοτικά και θα συνυπολογιστεί στο συνολικό και στο διαθέσιμο εισόδημα.

Ερώτημα 71: «Παρακαλώ, να αναφέρετε τη μάρκα, το μοντέλο και το έτος πρώτης κυκλοφορίας του οχήματος»

Η καταχώρηση της απάντησης στο ερώτημα γίνεται όπως το παράδειγμα:

- Μάρκα: TOYOTA (εργοστάσιο κατασκευής)
- Μοντέλο: Starlet 1100 cc
- Έτος πρώτης κυκλοφορίας: 1995

Ερώτημα 73: «Ο εργοδότης καταβάλλει χρήματα για την ασφάλεια, τα τέλη κυκλοφορίας ή την επισκευή του οχήματος;»

Στα πλαίσια της συμφωνίας του υπαλλήλου με τον εργοδότη του ο δεύτερος, συνήθως, καταβάλλει τα ποσά της ασφάλειας του αυτοκινήτου, τα τέλη κυκλοφορίας ή και τις τακτικές ή έκτακτες επισκευές. Θα καταχωρηθεί απάντηση σε όλα τα υποερωτήματα.

Ερώτημα 74: «Κατά τη διάρκεια του έτους 2002, πόσα περίπου χιλιόμετρα διανύσατε με το αυτοκίνητο της επιχείρησης για προσωπική χρήση μόνο;»

Καταγράφονται, έστω και κατά προσέγγιση, τα χιλιόμετρα που διανύθηκαν αποκλειστικά για προσωπική χρήση του ερευνημένου.

ΑΛΛΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΕ ΕΙΔΟΣ

Ερώτημα 75: «Κατά τη διάρκεια του 2002, σας παρείχε ο εργοδότης σας:»

- Δωρεάν ή με συμμετοχή γεύματα, μέσα στο ωράριο εργασίας : Παροχή, που συνήθως συναντάται στον ιδιωτικό τομέα.

- Μειωμένες τιμές για ΔΕΗ, σταθερό ή κινητό τηλέφωνο, νερό κλπ.: Για εργαζομένους στη ΔΕΗ, στον ΟΤΕ ή σε οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση που παρέχει υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών, αλλά και σε οποιαδήποτε επιχείρηση παρέχει κινητό τηλέφωνο στους υπαλλήλους της, στην Εταιρεία Υδάτων, κλπ.

- Δωρεάν ή με μειωμένη τιμή είδη που παράγει ή εμπορεύεται : Π.χ. στους εργαζομένους στη ΦΑΓΕ παρέχονται δωρεάν γάλα και άλλα γαλακτοκομικά είδη, στους εργαζομένους στα σουπερ μάρκετ παρέχονται δωρεάν ορισμένα ήδη ή άλλα με μειωμένη τιμή κλπ. **Δεν περιλαμβάνεται** π.χ. το γάλα που δίνεται στους μισθωτούς, λόγω ειδικών συνθηκών εργασίας.

Ερώτημα 76: «Αν, ΝΑΙ, ποιο ήταν το συνολικό ποσό που εξοικονομήσατε από τις παραπάνω παροχές;»

Θα πρέπει, έστω και κατά προσέγγιση, να εκτιμηθεί η αξία των παροχών σε είδος. Η αξία των ειδών και υπηρεσιών, που παρέχονται με μειωμένη τιμή, πρέπει να υπολογίζεται ως διαφορά μεταξύ της τιμής της αγοράς και του ποσού που πληρώθηκε από τον εργοδότη. Ακόμη επισημαίνεται ότι η αξία των ειδών και υπηρεσιών, που παρέχονται από τον εργοδότη, πρέπει να υπολογίζεται σύμφωνα με τις τιμές της αγοράς τους.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Στα ερωτήματα 77-93 καταγράφονται τα εισοδήματα που είχε ο ερευνημένος, κατά τη διάρκεια του 2002, από αυτοαπασχόληση.

Ως εργασίες αυτοαπασχόλησης θεωρούνται οι εργασίες για τις οποίες η αποζημίωση είναι άμεσα εξαρτώμενη από τα κέρδη (ή τη δυνατότητα για κέρδη), τα οποία προέρχονται από τα αγαθά και τις υπηρεσίες που παράγονται. Οι αυτοαπασχολούμενοι λαμβάνουν τις επιχειρησιακές αποφάσεις, που επηρεάζουν την επιχείρηση, ή μεταβιβάζουν αυτές τις αποφάσεις διατηρώντας την ευθύνη για την πρόοδο και την ευημερία της επιχείρησης.

Περιλαμβάνονται τα εισοδήματα από επιχείρηση του ερευνημένου, ελεύθερο επάγγελμα, γεωργική εκμετάλλευση, υπεργολαβία, παροχή υπηρεσιών, εμπόριο, συγγραφικά δικαιώματα, δικαιώματα εκμετάλλευσης κλπ. Επίσης, θα καταχωρηθεί εδώ το εισόδημα που έχει οποιοσδήποτε -μισθωτός, συνταξιούχος, φοιτητής κλπ.- από αυτοαπασχόληση, όπως για παράδειγμα από γεωργική / κτηνοτροφική εκμετάλλευση, παράλληλα με το εισόδημα από την κύρια εργασία του. Ακόμα, θα καταχωρηθεί και το εισόδημα που προέρχεται από την ενοικίαση κτιρίων, οχημάτων ή εξοπλισμού της επιχείρησης, καθώς και οι επιδοτήσεις (γεωργικές ή άλλες) ή οι επιχορηγήσεις από το κράτος ή την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ερωτήματα 78-80:

Με τα ερωτήματα αυτά διαπιστώνεται αν άλλο μέλος του νοικοκυριού έχει την οικονομική ευθύνη της επιχείρησης ή της δραστηριότητας, προκειμένου να ληφθούν οι πληροφορίες από αυτό. Έτσι, στο ερώτημα 79 ερωτάται αν ο κύριος υπεύθυνος είναι ο ερευνημένος ή άλλο μέλος του νοικοκυριού. Αν είναι ο ερευνημένος, τα ερωτήματα 81-93 απευθύνονται σε αυτόν. Διαφορετικά οι

πληροφορίες λαμβάνονται από τον πλέον κατάλληλο να τις παράσχει και καταχωρούνται στο Ερωτηματολόγιο Μέλους αυτού.

Ερώτημα 81: «*Θεωρείτε ότι έχετε μία εργασία, επιχείρηση, τίποτα από τα παραπάνω;*»

Ο ερευνώμενος προσδιορίζει μόνος του αν θεωρεί ότι έχει απλά μία εργασία, μία επιχείρηση ή και τίποτα από τα παραπάνω. Ο ερευνητής όμως πρέπει να έχει υπόψη ότι γενικά ως επιχειρηματίας θεωρείται το άτομο, του οποίου το εισόδημα προέρχεται κυρίως από εμπορική, βιομηχανική, μεταποιητική κλπ. δραστηριότητα: π.χ. έμπορος ενδυμάτων, πολιτικός μηχανικός που κατασκευάζει και πωλεί διαμερίσματα, βιομήχανος, κλπ. Συγγραφείς, μουσικοσυνθέτες, τραγουδιστές κ.ά. συνήθως απαντούν «τίποτα από τα παραπάνω».

Ερώτημα 82: «*Η επιχείρηση ή δραστηριότητα είναι ατομική ή έχετε συνέταιρο /ους;*»

Με το ερώτημα αυτό διαπιστώνεται αν η επιχείρηση, στην οποία απασχολείται ο ερευνώμενος, είναι ατομική ή όχι, με συνέταιρους εκτός των μελών του νοικοκυριού.

Ερώτημα 83:

Το ερώτημα αποτελεί μία υπενθύμιση προς τον ερευνητή, ο οποίος στο σημείο αυτό και, πριν αρχίσει τη συλλογή πληροφοριών για τα εισοδήματα από αυτοαπασχόληση, πρέπει να επισημάνει στον ερευνώμενο ότι τα ερωτήματα, που ακολουθούν, έχουν στόχο την καταγραφή του εισοδήματος μόνο του ερευνωμένου και όχι των υπολοίπων συνεταίρων του (εκτός νοικοκυριού). Τα εισοδήματα από αυτοαπασχόληση, που αναλογούν σε συνέταιρους μέλη του νοικοκυριού **θα συμπεριληφθούν**. Η συμμετοχή του ερευνωμένου θα αφορά τόσο στα έσοδα όσο και στα έξοδα.

Ερώτημα 84: «*Για ποια χρονική περίοδο (πιο πρόσφατη) έχετε στοιχεία;*»

Θα καταχωρηθεί η πιο πρόσφατη χρονική περίοδος για την οποία έχει οικονομικά στοιχεία ο αυτοαπασχολούμενος. **Οικονομικά στοιχεία** θεωρούνται τα στοιχεία που αφορούν σε πωλήσεις, παροχή υπηρεσιών, μισθοδοσία, έξοδα, ενοίκια, φόρους εισοδήματος, έμμεσους φόρους, τέλη, ασφαλιστικές εισφορές εργαζομένων και μισθωτών κλπ.

Ερώτημα 85: «*Ποιο ήταν το ετήσιο εισόδημα από την επιχείρησή ή τη δραστηριότητά σας, κατά τη διάρκεια της προαναφερθείσας περιόδου, μετά την αφαίρεση των εξόδων της επιχείρησης;*»

Ως εισόδημα από την επιχείρησή ή τη δραστηριότητα θεωρείται και καταγράφεται το κέρδος ή η ζημία της επιχείρησης/ δραστηριότητας, κατά τη χρονική περίοδο αναφοράς. Το εισόδημα αυτό προκύπτει μετά την αφαίρεση από τα έσοδα της επιχείρησης των εξόδων.

Ως **έξοδα** θεωρούνται οι δαπάνες για πρώτες ύλες και εξοπλισμό (H/Y, κλπ.), το κόστος διανομής των εμπορευμάτων, οι μισθοί των υπαλλήλων, συμπεριλαμβανομένων των εισφορών για ασφαλιστική κάλυψη των εργαζομένων στην επιχείρηση, τα γενικά έξοδα διαχείρισης (ενοίκια, δαπάνες ΔΕΗ, ΟΤΕ, κλπ.), τα έξοδα επισκευής και συντήρησης μισθωμένων από την επιχείρηση ακινήτων, τα ποσά των αποσβέσεων για την κάλυψη φθοράς των εγκαταστάσεων ή των μηχανημάτων, κ.ά.

Στο εισόδημα πρέπει να περιληφθεί και η αξία των ειδών που έλαβε ο αυτοαπασχολούμενος/ επιχειρηματίας από την επιχείρηση ή τη δραστηριότητά του για προσωπική κατανάλωση (για τον ίδιο και την οικογένειά του), καθώς και πάσης φύσεως επιδοτήσεις ή επιχορηγήσεις που έχουν ληφθεί από το κράτος ή την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο εισόδημα από αυτοαπασχόληση δεν περιλαμβάνονται:

- Οι μισθοί του επιχειρηματία – διευθυντή, οι οποίοι θεωρούνται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και καταχωρούνται στα ερωτήματα 50-69.
- Τα μερίσματα του επιχειρηματία που περιλαμβάνονται στο εισόδημα από επενδύσεις
- Τα κέρδη από κεφαλαιακές επενδύσεις σε επιχειρήσεις ανώνυμης εταιρικής μορφής, που περιλαμβάνονται στο εισόδημα από επενδύσεις.
- Το εισόδημα από ενοικίαση κατοικιών που ανήκουν στον ερευνώμενο (και όχι στην επιχείρηση για τις περιπτώσεις επιχειρηματιών) και το οποίο θα καταχωρηθεί στο Ερωτηματολόγιο Νοικοκυριού ως εισόδημα από ενοίκια.

Ερωτήματα 87-89:

Τα ερωτήματα έχουν στόχο την καταγραφή του φόρου και των ασφαλιστικών εισφορών που καταβάλλονται, προκειμένου αυτά να συνυπολογιστούν (αφαιρεθούν) για το διαθέσιμο εισόδημα. Έτσι, στο **ερώτημα 87** παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το αν το εισόδημα υπόκειται ή όχι σε φορολόγηση ή σε κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών και στο **ερώτημα 88** διευκρινίζεται αν φόρος και ασφαλιστικές εισφορές, όπου υπάρχουν, έχουν περιληφθεί στο εισόδημα του ερωτήματος 85. Διευκρινίζεται ότι οι ασφαλιστικές εισφορές είναι τα ποσά που καταβάλλονται για την ασφαλιστική κάλυψη τόσο του ιδίου του επιχειρηματία /αυτοαπασχολούμενου, όσο και των υπόλοιπων μελών του νοικοκυριού, που εργάζονται στην επιχείρηση είτε ως συνέταιροι είτε ως άμισθοι βοηθοί.

Ερώτημα 88: «Στο ποσό που δηλώσατε περιλαμβάνεται ο φόρος ή και οι ασφαλιστικές εισφορές;»
Επισημαίνεται ότι για αυτοαπασχολούμενους ο φόρος, συνήθως, καταβάλλεται με την εκκαθάριση της δήλωσης και σε ορισμένες περιπτώσεις γίνεται παρακράτηση του φόρου στην πηγή με προκαταβολή.

- **Μόνο ο φόρος περιλαμβάνεται:** για περιπτώσεις, που ο αυτοαπασχολούμενος δεν καταβάλει εισφορές για κοινωνική ασφάλιση για τον εαυτό του, για οποιονδήποτε προσωπικό λόγο, ή για περιπτώσεις που στο εισόδημα που δηλώθηκε ο αυτοαπασχολούμενος δε συμπεριέλαβε τις εισφορές για κοινωνική ασφάλιση.

- **Μόνο οι ασφαλιστικές εισφορές περιλαμβάνονται:** για τις περιπτώσεις, που στο εισόδημα ο αυτοαπασχολούμενος δε συμπεριέλαβε το φόρο ή για περιπτώσεις που ο φόρος είναι μηδενικός. Διευκρινίζεται ότι σε φορολόγηση υπόκεινται όλα τα εισοδήματα από αυτοαπασχόληση και το αποτέλεσμα της εκκαθάρισης μπορεί να είναι πιστωτικό, χρεωστικό ή μηδενικό.

- **Περιλαμβάνονται ο φόρος και οι ασφαλιστικές εισφορές:** για περιπτώσεις, που το εισόδημα ενώ υπόκειται σε φορολόγηση και καταβάλλονται από τον αυτοαπασχολούμενο εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και ο αυτοαπασχολούμενος συμπεριέλαβε στο ποσό του ερωτήματος 85 το φόρο και τις εισφορές για κοινωνική ασφάλιση.

- **Δεν περιλαμβάνονται ο φόρος και οι ασφαλιστικές εισφορές:** για περιπτώσεις, που στο εισόδημα ο αυτοαπασχολούμενος δε συμπεριέλαβε και το φόρο και τις εισφορές για κοινωνική ασφάλιση.

- **Δε γνωρίζω:** για όσους δε γνωρίζουν τι περιλαμβάνεται στο εισόδημα που δηλώθηκε. Θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια από τον ερευνητή για αποφυγή, όσο το δυνατόν γίνεται, της απάντησης αυτής.

Ερωτήματα 90-91:

Στα ερωτήματα καταγράφεται το ποσό που ενδεχομένως απορρόφησε ο αυτοαπασχολούμενος από τον τραπεζικό λογαριασμό ή το ταμείο της επιχείρησής του, για μη επιχειρησιακούς σκοπούς, αλλά για κάλυψη αναγκών δικών του ή της οικογενείας του: π.χ. για οποιαδήποτε προσωπική δαπάνη (αγορά εισιτηρίου κινηματογράφου, αγορά ειδών ένδυσης κλπ.) ή αντίστοιχη δαπάνη για μέλη του νοικοκυριού του, για πληρωμή λογαριασμών της κατοικίας του κλπ.

Δε θα περιληφθούν εδώ τα ποσά που αφορούν αμοιβές για εργασία στην επιχείρηση ή τη δραστηριότητα (μισθοί, bonus, κά.) και τα οποία θα καταχωρηθούν στο εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (ερωτήματα 50-69).

Ερωτήματα 92-93:

Τα ερωτήματα καταγράφουν οποιαδήποτε ποσά καταβλήθηκαν επιπρόσθετα από τον αυτοαπασχολούμενο, πέραν του φόρου και των υποχρεωτικών εισφορών για κοινωνική ασφάλιση, και τα οποία μπορεί να αφορούν σε φόρο (πρόστιμο) που καταβλήθηκε για εκκρεμότητες /λάθη, που διαπιστώνονται κατά το κλείσιμο των βιβλίων της επιχείρησης ή της δραστηριότητας, ή κατά τον έλεγχο της πενταετίας, καθώς και σε πάσης φύσεως πρόστιμα. Επίσης τα ποσά αυτά μπορεί να αφορούν σε επιπλέον ασφαλιστικές εισφορές, που καταβλήθηκαν για αλλαγή ασφαλιστικής κλάσης, για πρόστιμα κλπ.

ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Τα ερωτήματα 94-98 αναφέρονται σε εισοδήματα από επενδύσεις κεφαλαίων, όπως οι τόκοι χρημάτων που έχουν αποταμιευθεί σε ατομικούς ή κοινούς λογαριασμούς τραπεζών ή ταχυδρομικού ταμιευτηρίου, καθώς και τα μερίσματα μετοχών, αμοιβαίων κεφαλαίων, ομολόγων του δημοσίου, γeros κλπ., που έχουν εισπραχθεί ή έχουν πιστωθεί σε λογαριασμό, κατά τη διάρκεια του 2002.

Ερώτημα 95: «Το εισόδημα που προαναφέρατε προέρχεται από επενδύσεις που είναι:»

- Στο όνομά σας: για περιπτώσεις που οι επενδύσεις είναι μόνο στο όνομα του ερευνώμενου ή είναι κοινές με άτομα εκτός νοικοκυριού. Στην τελευταία περίπτωση στο **ερώτημα 98** θα καταχωρηθούν τα εισοδήματα που αναλογούν μόνο στον ερευνώμενο (το μερίδιό του από τις επενδύσεις).

- Κοινές με άλλα μέλη του νοικοκυριού σας: όταν οι επενδύσεις είναι κοινές με άλλα μέλη του νοικοκυριού. Στην περίπτωση αυτή στο **ερώτημα 96** θα καταγραφούν οι α/α του/ των μέλους/ ών με τα οποία είναι κοινή η επένδυση, το συνολικό ποσό αυτής, πληροφορία για το αν το ποσό περιέχει φόρο και τέλος το ποσό του φόρου, για όσες επενδύσεις φορολογούνται. **Προσοχή** πρέπει να δοθεί γιατί στα Ερωτηματολόγια Μέλους των μελών του νοικοκυριού που έχουν την κοινή επένδυση θα πρέπει στο ποσό να καταχωρηθεί μηδέν (0), ενώ οι δύο τελευταίες στήλες του ερωτήματος θα παραμείνουν κενές.

- Και στο όνομά σας και κοινές με άλλα μέλη του νοικοκυριού σας: στην περίπτωση αυτή στο **ερώτημα 96** θα καταγραφούν οι α/α του/ των μέλους/ ών με τα οποία είναι κοινή η επένδυση, το συνολικό ποσό αυτής, πληροφορία για το αν το ποσό περιέχει φόρο και τέλος το ποσό του φόρου, για όσες επενδύσεις φορολογούνται. Στη συνέχεια στο **ερώτημα 97** θα δοθεί η απάντηση 2 και στο **ερώτημα 98** θα καταχωρηθεί το ποσό της επένδυσης, η πληροφορία για το αν το ποσό περιέχει φόρο και τέλος το ποσό του φόρου του εισοδήματος που προέρχεται από την επένδυση, για όσες επενδύσεις φορολογούνται.

ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ

Ερωτήματα 99-102:

Τα ερωτήματα καταγράφουν τα ποσά που λήφθηκαν από τον ερευνώμενο, κατά τη διάρκεια του 2002, από ιδιωτικές συντάξεις. Θα καταχωρηθούν οι ιδιωτικές συντάξεις γήρατος, χηρείας, ασθενείας, ανικανότητας, ανεργίας κλπ. που πληρώθηκαν από τον ίδιο τον ερευνώμενο ή προκειμένου για σύνταξη χηρείας από τον /την θανόντα /θανούσα σύζυγο ή συγγενή και οι οποίες καταβάλλονται σε τακτική βάση. **Δε θα περιληφθούν :**

- οι συντάξεις που σχετίζονται με την εργασία
- τα κοινωνικά επιδόματα
- οι ασφάλειες ζωής που αποδίδουν κάποιο εφάπαξ ποσό στην ωρίμανσή τους και
- οι ιδιωτικές συντάξεις που προέρχονται από εισφορές που έχει πληρώσει ο εργοδότης

Στο ερώτημα 100 θα καταχωρηθεί η ιδιωτική σύνταξη, το ποσό που λαμβάνεται και ο αριθμός των μηνών του 2002 κατά τους οποίους λήφθηκε, και θα συλλεχθεί η πληροφορία για το αν το ποσό είναι πριν ή μετά την αφαίρεση του φόρου, καθώς και το ποσό του φόρου, για ποσά ιδιωτικών συντάξεων που φορολογούνται.

Ερωτήματα 101-102:

Καταγράφονται τα ποσά που καταβάλλονται ως ασφάλιστρα για το ιδιωτικό συνταξιοδοτικό πρόγραμμα, στο οποίο συμμετέχει ο ερευνώμενος με δική του πρωτοβουλία. **Δε θα περιληφθούν** ποσά, που καταβάλλονται σε ασφαλιστικά ταμεία στα πλαίσια της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης, ή σε ιδιωτικά σχήματα, με πρωτοβουλία του εργοδότη του ερευνώμενου.

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Στα **ερωτήματα 103-114** γίνεται προσπάθεια να καταγραφούν τα πάσης φύσεως κοινωνικά επιδόματα και οι συντάξεις. Η κοινωνική προστασία περιλαμβάνει όλες τις παρεμβάσεις ιδιωτικών ή δημόσιων φορέων, που έχουν σκοπό να ελαφρύνουν τα νοικοκυριά από το βάρος, που συνεπάγεται η αντιμετώπιση ενός καθορισμένου συνόλου κινδύνων ή καταστάσεων ανάγκης, υπό τον όρο ότι δεν υπάρχει μια ταυτόχρονη αντιπαροχή από το δικαιούχο ή κάποια ατομική ρύθμιση.

Οι κίνδυνοι ή οι καταστάσεις ανάγκης αναφέρονται σε ασθένεια, αναπηρία, γήρας, ανεργία, οικογένεια, στέγη, κοινωνική βοήθεια. Αναλυτικά, καταγράφονται τα εισοδήματα από επιδόματα ανεργίας, συντάξεις, συντάξεις από το/τη σύζυγο, επιδόματα ασθένειας, αναπηρίας. Επιπλέον καταγράφονται και τα εισοδήματα από εκπαιδευτικές παροχές, αν και δεν ανήκουν στην κατηγορία επιδομάτων κοινωνικής προστασίας. Τα οικογενειακά επιδόματα, τα επιδόματα στέγασης και η κοινωνική βοήθεια καταγράφονται στο ερωτηματολόγιο του νοικοκυριού.

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ/ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Ερωτήματα 103-104:

Καταγράφονται οι παροχές, οι οποίες αντικαθιστούν, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, το εισόδημα που χάνει ένας εργαζόμενος εξαιτίας της απώλειας αμειβόμενης εργασίας, εξασφαλίζουν ένα εισόδημα επιβίωσης σε άτομα που εισέρχονται για πρώτη ή μη φορά στην αγορά εργασίας, αντισταθμίζουν την απώλεια εισοδήματος λόγω μερικής ανεργίας, αντικαθιστούν εξ ολοκλήρου ή μερικώς την απώλεια του εισοδήματος ενός μεγαλύτερου σε ηλικία εργαζομένου, που συνταξιοδοτείται από αμειβόμενη εργασία πριν από τη συμπλήρωση του νόμιμου ορίου ηλικίας, εξαιτίας περικοπών στις θέσεις εργασίας για οικονομικούς λόγους, συνεισφέρουν στις δαπάνες επιμόρφωσης ή πρόσθετης επιμόρφωσης όσων αναζητούν εργασία, βοηθούν τους ανέργους στην αντιμετώπιση των εξόδων ταξιδιού για αλλαγή του τόπου διαμονής τους προκειμένου να βρουν απασχόληση κλπ.

Τα κυριότερα επιδόματα αυτής της κατηγορίας είναι:

- **Πλήρες επίδομα ανεργίας:** Έχει τακτικό χαρακτήρα και χορηγείται από τον ΟΑΕΔ κάθε μήνα, για ορισμένο χρονικό διάστημα, στους ανέργους, εφόσον πληρούνται οι απαραίτητες προϋποθέσεις.
- **Μερικό επίδομα ανεργίας:** Δεν έχει την τακτικότητα ενός επιδόματος και χορηγείται, κατ' εξαίρεση, σε ορισμένες κατηγορίες ανέργων, οι οποίοι εργάζονταν σε επιχείρηση που έκλεισε λόγω βλάβης του εξοπλισμού ή πτώχευσης, κλιματολογικών συνθηκών, ατυχήματος κλπ.
- **Επίδομα πρόωρης αποχώρησης από την εργασία:** Καταβάλλεται περιοδικά, σε άτομα μεγάλης ηλικίας, που αποσύρονται από την εργασία -πριν την ηλικία συνταξιοδότησης- λόγω μείωσης προσωπικού, που οφείλεται στη λήψη οικονομικών μέτρων, όπως η επαναδόμηση της επιχείρησης ή του βιομηχανικού κλάδου. Το επίδομα διακόπτεται στην ηλικία κανονικής συνταξιοδότησης του ατόμου.
- **Επίδομα κατάρτισης ανέργων:** Αφορούν στα επιδοτούμενα προγράμματα επαγγελματικού επαναπροσανατολισμού, δηλαδή είναι επιδοτούμενη εκπαίδευση ή μαθητεία για εκμάθηση νέου επαγγέλματος, σε άτομα που έχασαν τη δουλειά τους ή δε βρίσκουν εργασία στο επάγγελμα που γνωρίζουν.
- **Αποζημίωση λόγω απόλυσης από την εργασία:** Καταβάλλεται από τον ίδιο τον εργοδότη στην περίπτωση που ο ερευνώμενος απολύεται λόγω υπαιτιότητάς του.
- **Εποχικό επίδομα ανεργίας για εποχικά εργαζομένους:** Καταβάλλεται σε άτομα που το επάγγελμά τους χαρακτηρίζεται από την εποχικότητα της απασχόλησης (οικοδόμοι, καπνεργάτες, ηθοποιοί, ξενοδοχοϋπάλληλοι, δασεργάτες, μουσικοί κα.).
- **Επίδομα νέων από 20-29 ετών:** Καταβάλλεται σε νέους ανέργους 20-29 ετών, εφόσον είναι εγγεγραμμένοι σε μητρώα ανέργων περισσότερο από ένα χρόνο.
- **Επίδομα στράτευσης:** Καταβάλλεται σε εργαζομένους που εκλήθησαν για μετεκπαίδευση ή άσκηση από το στρατό.
- **Επίδομα μετεγκατάστασης:** Καταβάλλεται σε άτομα που δέχονται να αλλάξουν τόπο διαμονής λόγω εύρεσης/αλλαγής επαγγέλματος.

Στο ερώτημα 104 καταχωρείται το μηνιαίο ποσό που αντιστοιχεί στο καθένα από τα προαναφερθέντα επιδόματα, ο αριθμός των μηνών κατά τους οποίους ελήφθη κατά τη διάρκεια του 2002, καθώς και η πληροφορία για το αν σε αυτό περιλαμβάνεται φόρος ή και κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών. Το ποσό του φόρου και των ασφαλιστικών εισφορών -για ποσά που φορολογούνται και από τα οποία γίνονται κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών- θα καταχωρηθούν στην τελευταία στήλη αθροιστικά, έστω και κατά προσέγγιση.

ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ

Ερωτήματα 105-106:

Καταγράφονται οι παροχές οι οποίες διασφαλίζουν τη χορήγηση εισοδήματος στους ασφαλισμένους που αποχωρούν από την αγορά εργασίας λόγω ηλικίας, και σε όσους ασφαλισμένους έχουν συμπληρώσει ένα συγκεκριμένο όριο ηλικίας.

Ως συντάξεις δημόσιου φορέα θεωρούνται οι συντάξεις που χορηγούνται από τα ταμεία υποχρεωτικής ασφάλισης (ΙΚΑ, ΤΕΒΕ, Δημοσίου), ενώ ως συντάξεις ιδιωτικού φορέα θεωρούνται αυτές που παρέχονται στον ερευνώμενο και πληρώθηκαν αποκλειστικά από τον εργοδότη. Οι συντάξεις διακρίνονται σε κύρια και επικουρική, πρόωρη δημόσιου και ιδιωτικού φορέα για άτομα που αποσύρονται από την εργασία, πριν την καθορισμένη ηλικία (δε θεωρούνται ως πρόωρα συνταξιούχοι οι δημόσιοι υπάλληλοι οι οποίοι έχουν κάνει χρήση δεκαπενταετίας, εικοσιπενταετίας κλπ.), παράλληλη από ιδιωτικό φορέα που καταβάλλεται μαζί με την κανονική σύνταξη, καθώς και η σύνταξη εθνικής αντίστασης. Εδώ θα καταχωρηθούν και οι εφάπαξ αμοιβές λόγω συνταξιοδότησης.

Στις άλλες συντάξεις καταχωρούνται, οι εξοφλήσεις συντάξεων προηγούμενων ετών κ.ά.

Δεν περιλαμβάνονται οι ιδιωτικές συντάξεις για τις οποίες πλήρωσε ο ίδιος ο ερευνώμενος και οι οποίες καταχωρούνται στα ερωτήματα 99-100.

Στο ερώτημα 106 καταχωρείται το μηνιαίο ποσό, που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις προαναφερθείσες συντάξεις, ο αριθμός των μηνών κατά τους οποίους ελήφθη κατά τη διάρκεια του 2002, καθώς και η πληροφορία για το αν σε αυτές περιλαμβάνεται φόρος ή και κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών. Το ποσό του φόρου και των ασφαλιστικών εισφορών -για συντάξεις που φορολογούνται και από τις οποίες γίνονται κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών- θα καταχωρηθούν στην τελευταία στήλη αθροιστικά, έστω και κατά προσέγγιση.

ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ - ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ /ΤΗ ΣΥΖΥΓΟ

Ερωτήματα 107-108:

Καταγράφονται οι παροχές, οι οποίες διασφαλίζουν ένα προσωρινό ή διαρκές εισόδημα σε άτομα που δεν έχουν συμπληρώσει ακόμα τη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησης, αλλά έχουν χάσει το /τη σύζυγο ή κάποιο στενό συγγενή τους που τους εξασφάλιζε τα προς το ζην. Οι παροχές αυτές διακρίνονται σε :

- σύνταξη συζύγου, κύρια ή και επικουρική από δημόσιο φορέα ή παράλληλη από ιδιωτικό φορέα (από τον εργοδότη)
- σύνταξη ορφανών (από τον πατέρα ή τη μητέρα προς τα παιδιά) και η οποία χορηγείται είτε από δημόσιο είτε από ιδιωτικό φορέα
- συντάξεις θυμάτων πολέμου
- άλλες συντάξεις/ βοηθήματα στις οποίες καταγράφονται οι εφάπαξ αμοιβές λόγω συνταξιοδότησης του θανόντος, οι εξοφλήσεις συντάξεων προηγούμενων ετών, τα επιδόματα που χορηγούνται σε ορφανά, το βοήθημα για έξοδα κηδείας κ.ά.

Δεν περιλαμβάνονται οι ιδιωτικές συντάξεις, για τις οποίες πλήρωσε τις εισφορές ο εκλιπών, ενώ **περιλαμβάνονται** οι ιδιωτικές συντάξεις, για τις οποίες έχει πλήρωσει τις εισφορές ο εργοδότης του εκλιπόντος.

Στο ερώτημα 108 καταχωρείται το μηνιαίο ποσό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις προαναφερθείσες συντάξεις, ο αριθμός των μηνών κατά τους οποίους ελήφθη κατά τη διάρκεια του 2002, καθώς και η πληροφορία για το αν σε αυτές περιλαμβάνεται φόρος ή και κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών. Το ποσό του φόρου και των ασφαλιστικών εισφορών -για συντάξεις που

φορολογούνται και από τις οποίες γίνονται κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών- θα καταχωρηθούν στην τελευταία στήλη αθροιστικά, έστω και κατά προσέγγιση.

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ- ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ

Ερωτήματα 109-110:

Καταγράφονται οι παροχές που αντισταθμίζουν εξ ολοκλήρου ή εν μέρει την απώλεια εισοδήματος εξαιτίας της προσωρινής αδυναμίας του ατόμου για εργασία, λόγω ασθένειας ή τραυματισμού. **Δεν περιλαμβάνονται** οι παροχές από ιδιωτικές ασφάλειες ασθένειας ή ατυχήματος, για τις οποίες πληρώνει ο ίδιος ο ερευνώμενος. Χορηγούνται από δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα και διακρίνονται σε:

- **Επίδομα ασθένειας:** Για τους εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα για τις τρεις πρώτες ημέρες απουσίας λόγω ασθένειας δεν καταβάλλεται. Για τις επόμενες 15 ημέρες απουσίας, δηλαδή από την 4^η έως την 18^η ημέρα, το επίδομα ασθένειας είναι ίσο με το 25% του τεκμαρτού ημερομισθίου του εργαζομένου. Για τις δεκαπέντε ημέρες που ακολουθούν, δηλαδή από την 19^η έως την 33^η, είναι ίσο με το 50% του τεκμαρτού ημερομισθίου του εργαζομένου. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί, ώστε το επίδομα ασθένειας να μη καταχωρηθεί διπλά. Αν ο ερευνώμενος έχει τη δυνατότητα να το διαχωρίσει από το μισθό του και έχει καταγραφεί στο ερώτημα 65 για μισθωτούς, τότε δε θα πρέπει να συμπεριληφθεί εδώ.

Για τους εργαζόμενους στο δημόσιο τομέα το επίδομα ασθένειας καταβάλλεται από τον εργοδότη αντί του μισθού. Αν ο ερευνώμενος έχει τη δυνατότητα να το διαχωρίσει από το μισθό του και έχει καταγραφεί στο ερώτημα 65 για μισθωτούς, τότε δε θα πρέπει να συμπεριληφθεί εδώ.

- **Επίδομα εργατικού ατυχήματος:** Για τις τρεις πρώτες ημέρες απουσίας λόγω εργατικού ατυχήματος δεν καταβάλλεται επίδομα. Το επίδομα εργατικού ατυχήματος για τις επόμενες τριάντα ημέρες, δηλαδή από την 4^η έως την 33^η, είναι ίσο με το 50% του τεκμαρτού ημερομισθίου του εργαζομένου. Τα παραπάνω αφορούν στους εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα. Για τους εργαζόμενους στο δημόσιο τομέα ισχύουν όσα αναλύθηκαν στο επίδομα ασθένειας. Προσοχή πρέπει να δοθεί και στο επίδομα ασθένειας, ώστε αυτό να μη καταχωρηθεί διπλά. Αν ο ερευνώμενος έχει τη δυνατότητα να το διαχωρίσει από το μισθό του και έχει καταγραφεί στο ερώτημα 65 για μισθωτούς, τότε δε θα πρέπει να συμπεριληφθεί εδώ.

- **Επίδομα λουτροθεραπείας, αεροθεραπείας, κ.ά.:** Καταβάλλεται σε ασθενείς που χρήζουν ανάλογης θεραπείας.

- **Επίδομα μετακινούμενων ασθενών:** Καταβάλλεται στους ασθενείς που χρήζουν συχνών μετακινήσεων, όπως π.χ. νεφροπαθείς, για πληρωμή μεταφορικού μέσου (ταξί) κλπ.

- **Λοιπά επιδόματα /βοηθήματα ασθενείας:** Καταχωρούνται τα επιδόματα πασχόντων από AIDS, μεσογειακή αναιμία, φυματίωση κ.ά. Διευκρινίζεται ότι δεν περιλαμβάνονται οι αποπληρωμές πιστοποιημένων δαπανών (π.χ. φάρμακα, φαρμακευτικές συσκευές, στρώματα κατακλίσεως κλπ.).

Στο ερώτημα 110 καταχωρείται το μηνιαίο ποσό που αντιστοιχεί στο καθένα από τα προαναφερθέντα επιδόματα /βοηθήματα, ο αριθμός των μηνών κατά τους οποίους ελήφθη κατά τη διάρκεια του 2002, καθώς και η πληροφορία για το αν σε αυτό περιλαμβάνεται φόρος ή και κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών. Το ποσό του φόρου και των ασφαλιστικών εισφορών -για ποσά που φορολογούνται και από τα οποία γίνονται κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών- θα καταχωρηθεί στην τελευταία στήλη αθροιστικά, έστω και κατά προσέγγιση.

ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ - ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ / ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ - ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Ερωτήματα 111-112:

Καταγράφονται οι παροχές που εξασφαλίζουν εισόδημα σε άτομα, τα οποία δεν έχουν συμπληρώσει το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης που προβλέπεται από το νόμο και δεν έχουν την ικανότητα να εκτελέσουν αμειβόμενη εργασία εξαιτίας σωματικής ή ψυχικής βλάβης. Διακρίνονται σε:

- **Σύνταξη αναπηρίας:** Καταβάλλεται σε άτομα που είτε δεν έχουν εργαστεί ποτέ είτε δεν έχουν συμπληρώσει το απαιτούμενο όριο ηλικίας για συνταξιοδότηση (μετατρέπεται σε κανονική σύνταξη γήρατος, όταν το άτομο συμπληρώσει κανονική ηλικία συνταξιοδότησης) και τα οποία είναι ανίκανα για εργασία. Εδώ καταχωρείται και η σύνταξη αναπήρων πολέμου, οι παροχές τυφλών, κωφαλάλων, νοητικά καθυστερημένων, βαριάς αναπηρίας, εγκεφαλικής παράλυσης, παραπληγικών, ακρωτηριασμένων, τετραπληγικών.
- **Επίδομα οικονομικής ενσωμάτωσης ατόμων με ειδικές ανάγκες:** Καταβάλλεται σε αναπήρους οι οποίοι αναλαμβάνουν κάποια εργασία προσαρμοσμένη στις δυνατότητές τους (π.χ. τυφλοί, κ.ά.)
- **Επίδομα φροντίδας αναπήρων:** Καταβάλλεται σε άτομα με αναπηρία τα οποία χρήζουν συχνής ή συνεχούς φροντίδας προκειμένου να καλύψουν το κόστος της φροντίδας αυτής. Διευκρινίζεται ότι δεν περιλαμβάνονται οι αποπληρωμές πιστοποιημένων δαπανών (π.χ. φάρμακα, φαρμακευτικές συσκευές, στρώματα κατακλίσεως κλπ.).
- **Διατροφικό επίδομα νεφροπαθών:** Καταβάλλεται σε νεφροπαθείς λόγω ανάγκης ειδικής διαίτας.
- **Λοιπά επιδόματα αναπηρίας:** Καταβάλλονται επιδόματα που δεν προαναφέρονται και θα πρέπει να δοθεί προσοχή ώστε κάποιο επίδομα αναπηρίας να μη καταχωρηθεί διπλά. Αν ο ερευνώμενος έχει τη δυνατότητα να το διαχωρίσει από το μισθό του και έχει καταγραφεί στο ερώτημα 65 για μισθωτούς, τότε δε θα πρέπει να συμπεριληφθεί εδώ.

Δεν περιλαμβάνονται οι παροχές από ιδιωτικές ασφάλειες για αναπηρία, που πληρώνει ο ίδιος ο ασφαλισμένος.

Στο **ερώτημα 112** καταχωρείται το μηνιαίο ποσό που αντιστοιχεί στο καθένα από τα προαναφερθέντα επιδόματα /βοηθήματα, ο αριθμός των μηνών κατά τους οποίους ελήφθη κατά τη διάρκεια του 2002, καθώς και η πληροφορία για το αν σε αυτό περιλαμβάνεται φόρος ή και κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών. Το ποσό του φόρου και των ασφαλιστικών εισφορών -για ποσά που φορολογούνται και από τα οποία γίνονται κρατήσεις ασφαλιστικών εισφορών- θα καταχωρηθούν στην τελευταία στήλη αθροιστικά, έστω και κατά προσέγγιση.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ

Ερωτήματα 113-114:

Καταγράφονται τα βοηθήματα, που καταβάλλονται σε φοιτητές/ σπουδαστές λόγω συμμετοχής σε ερευνητικά προγράμματα, οι υποτροφίες, τα επιδόματα σπουδών στους εργαζομένους τις ημέρες των εξετάσεων κ.ά. **Δεν περιλαμβάνονται** τα επιδόματα επαγγελματικής επιμόρφωσης /επανεκπαίδευσης, καθώς και ορισμένα επιδόματα που καταβάλλονται σε φτωχά νοικοκυριά με εισοδηματικά κριτήρια και τα οποία περιλαμβάνονται στα επιδόματα ανεργίας και στα οικογενειακά επιδόματα, αντίστοιχα.

ΦΟΡΟΙ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Στα ερωτήματα 115-130 γίνεται προσπάθεια να καταγραφεί ο φόρος που καταβλήθηκε από τον ερευνώμενο, κατά τη διάρκεια του 2002, για όλα τα εισοδήματά του, προκειμένου αυτός να αφαιρεθεί και να προσδιοριστεί το διαθέσιμο εισόδημα, καθώς και ο φόρος που επιστράφηκε, ώστε να προστεθεί και αυτός στο διαθέσιμο εισόδημα.

Ερώτημα 115: «Το έτος 2002 υποβάλατε φορολογική δήλωση για τα εισοδήματα του προηγούμενου έτους;»

-Ναι, υπέβαλα φορολογική δήλωση: για όσους υπέβαλαν φορολογική δήλωση για τα εισοδήματα του 2001, ανεξάρτητα αν το αποτέλεσμα της εκκαθάρισης ήταν πιστωτικό, χρεωστικό ή μηδενικό.

Η απάντηση αυτή θα καταχωρείται **για όσους υπέβαλαν φορολογική δήλωση στο όνομά τους, είτε αυτή περιείχε μόνο δικά τους εισοδήματα είτε ήταν κοινή με άλλο/α μέλος/η του νοικοκυριού και περιείχε και δικά του/τους εισοδήματα.**

-Τα εισοδήματά μου συμπεριλήφθηκαν σε φορολογική δήλωση κοινή με άλλο /α μέλος /η του νοικοκυριού: για όσους **υποβάλουν κοινή φορολογική δήλωση** με άλλο/ α μέλος/ η του νοικοκυριού **και η δήλωση δεν υποβάλλεται στο όνομά τους**. Στην περίπτωση αυτή, στο **ερώτημα 116** δηλώνεται το ονοματεπώνυμο και ο α/α του μέλους, στη φορολογική δήλωση του οποίου συμπεριλήφθηκαν τα εισοδήματα, και σύμφωνα με το **ερώτημα 117**, αν το ερωτηματολόγιο που συμπληρώνεται δεν είναι αυτού του μέλους, το ερωτηματολόγιο συνεχίζεται με τα ερωτήματα 125 -131, ενώ αν είναι του μέλους στο όνομα του οποίου κατατίθεται η φορολογική δήλωση, οι πληροφορίες λαμβάνονται από αυτό.

- Δεν ήμουν υποχρεωμένος να υποβάλω φορολογική δήλωση: για όσους λόγω του ύψους των εισοδημάτων τους δεν είναι υπόχρεοι να υποβάλλουν φορολογική δήλωση.

- Δεν υπέβαλα φορολογική δήλωση, αν και είμαι υπόχρεος: για όσους δεν υποβάλλουν φορολογική δήλωση για οποιονδήποτε προσωπικό λόγο.

Ερώτημα 120: «Παρακαλώ, να αναφέρετε το συνολικό φόρο που καταβάλατε το έτος 2002 και ο οποίος αφορά:

(α) στο φόρο που παρακρατήθηκε (στην πηγή) από τα εισοδήματα του έτους 2002 και

(β) στο φόρο τον οποίο –ενδεχομένως- καταβάλατε εντός του 2002 με την εκκαθάριση της φορολογικής δήλωσης των εισοδημάτων 2001.

Στόχος του ερωτήματος είναι η καταγραφή του φόρου που κατέβαλε το μέλος κατά τη διάρκεια του 2002, ανεξάρτητα αν αυτός αφορούσε εισοδήματα του προηγούμενου έτους ή ήταν φόρος που παρακρατήθηκε στην πηγή από τα εισοδήματα του 2002.

Ερώτημα 122: «Ο φόρος που παρακρατήθηκε στα ερωτήματα 120 ή 121 είναι φόρος που είχε ήδη παρακρατηθεί από το μισθό ή τη σύνταξή σας ή προκαταβλήθηκε για το εισόδημά σας από αυτοαπασχόληση κλπ., ή είναι φόρος που έπρεπε να καταβληθεί συμπληρωματικά με την εκκαθάριση;»

- Είναι φόρος που αφαιρέθηκε στην πηγή και το ποσό έχει περιληφθεί στα μικτά εισοδήματα που λάβατε από κάθε πηγή εισοδήματος (όταν πρόκειται για φόρο που παρακρατήθηκε (στην πηγή) από τα εισοδήματα που λήφθηκαν κατά τη διάρκεια του 2002).

- Είναι φόρος που αφαιρέθηκε στην πηγή και το ποσό δεν έχει περιληφθεί στα μικτά εισοδήματα που λάβατε από κάθε πηγή εισοδήματος (όταν πρόκειται για φόρο που παρακρατήθηκε (στην πηγή) από τα εισοδήματα που λήφθηκαν κατά τη διάρκεια του 2002).

- Είναι φόρος που καταβάλατε εντός του 2002 με την εκκαθάριση της φορολογικής δήλωσης των εισοδημάτων του 2001 (όταν πρόκειται για φόρο που καταβλήθηκε το 2002 με την εκκαθάριση της φορολογικής δήλωσης των εισοδημάτων του έτους 2001).

- Είναι φόρος που αφαιρέθηκε στην πηγή και το ποσό έχει περιληφθεί στα μικτά εισοδήματα που λάβατε από κάθε πηγή εισοδήματος και φόρος για τα εισοδήματα του 2001.

- Είναι φόρος που αφαιρέθηκε στην πηγή και το ποσό δεν έχει περιληφθεί στα μικτά εισοδήματα που λάβατε από κάθε πηγή εισοδήματος, και φόρος για τα εισοδήματα του 2001.

Ερώτημα 123: «Κατά τη διάρκεια του 2002, καταβάλατε κάποιο συμπληρωματικό /επιπρόσθετο φόρο, όπως πρόστιμα κά., για όλα τα εισοδήματά σας;

Για οποιοδήποτε ποσό φόρου καταβλήθηκε συμπληρωματικά, εντός του 2002, όπως πρόστιμα κά. είτε αυτός αφορούσε εισοδήματα του 2002 είτε εισοδήματα προηγούμενου/ ων έτους/ ων.

Ερώτημα 125: «Είχατε κατά τη διάρκεια του έτους 2002 επιστροφή φόρου;»

Η επιστροφή φόρου μπορεί να αφορά σε εισοδήματα του έτους 2001.

Ερωτήματα 126-129:

Στα ερωτήματα αυτά, δεδομένου ότι, σύμφωνα με το φορολογικό σύστημα που ισχύει, η φορολόγηση των εισοδημάτων, ακόμα και όσων υποβάλλουν κοινή φορολογική δήλωση, γίνεται ξεχωριστά για καθένα φορολογούμενο, διευκρινίζεται αν η επιστροφή αφορά στα εισοδήματα

μόνο του ερευνωμένου ή και άλλου μέλους και ποιου, προκειμένου το ποσό του φόρου που επιστράφηκε να καταγραφεί στο Ερωτηματολόγιο του μέλους, το οποίο δικαιούται την επιστροφή ή – αν η επιστροφή οφείλεται στα εισοδήματα περισσότερων του ενός μέλους – στο Ερωτηματολόγιο του μέλους που έλαβε την επιστροφή (δηλαδή σε αυτόν στο όνομα του οποίου κατατίθεται η φορολογική δήλωση).

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΝΝΟΜΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

Ερωτήματα 130.1-130.4:

Η συμπλήρωση των ερωτημάτων είναι απλή και δεν χρήζει επεξηγήσεων.

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Ερώτημα 125: «ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΕΥΝΗΤΗ: Παρακαλώ, να σημειώσετε την ώρα λήξης της συνέντευξης»

Όπως και στο πρώτο ερώτημα έτσι και εδώ θα σημειωθεί λεπτομερώς η ώρα λήξης της συνέντευξης π.χ. 19.25', καθώς και η ημερομηνία της συνέντευξης.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΥΛΙΚΟΥ ΑΠΟ ΤΙΣ Υ.Σ.Ν. ΣΤΗΝ Κ.Υ.

Οι ερευνητές, σε κάθε μονάδα επιφανείας, θα ελέγχουν όλα τα στοιχεία που έχουν καταχωρήσει στα ερωτηματολόγια για τυχόν λάθη ή παραλείψεις και στη συνέχεια θα τα παραδίδουν στην Κεντρική Υπηρεσία ή στις Υπηρεσίες Στατιστικής Νομών, κατά περίπτωση. Η αποστολή των ερωτηματολογίων σε ηλεκτρονική μορφή δε μπορεί να πραγματοποιηθεί πέραν της πρώτης Ιουλίου 2003.